

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 17 SEPTEMBER 1919

No. 194

INHOUD

	Biz.
VERMOGENSAANWASBELASTING door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	857
Termijnhandel in Valuta's door <i>A. Andriesse</i>	861
Staatscommissie in zake de Duurte	862
Index-cijfers	862
De economische voorlichting in Frankrijk	863
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	864
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	864
Resumé uit het Monthly Bulletin of Statistics (Supreme Economic Council)	864
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	865—871
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijs Plaatsweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage.*

15 SEPTEMBER 1919.

De verruiming van de geldmarkt maakte deze week verderen voortgang. De prolongatierente daalde van 4 op 3 pCt. en ook de rente voor particulier disconto liep iets terug, zoodat aan het einde der week enkele posten prima papier tot 3½ pCt. werden afgedaan.

* * *

Volgens den weekstaat van de Nederlandsche Bank heeft de regeering weder een belangrijk bedrag bij de bank moeten opnemen. De binnenlandsche portefeuille is nl. met ruim 13 millioen vermeerderd. Daar uit de overige cijfers duidelijk blijkt, dat uit de open markt het geld sterk terugvloeiende, bestaat deze vermeerdering waarschijnlijk geheel uit schatkistpapier. De beleeningen verminderden nl. met ruim 6 millioen en het tegoed in rekening „van anderen” vermeerderde met bijna 16 millioen, zoodat per saldo de bankbiljettenomloop met ruim 8 millioen verminderde.

De Minister van Financiën opent de inschrijving op schatkistpapier op 22 dezer. Aangeboden worden schatkistpromessen met een looptijd van drie en zes maanden en schatkistbiljetten met een looptijd van zes maanden tot een totaal bedrag van f 60 millioen.

* * *

Op de wisselmarkt heerschte de afgelopen week weder een buitengewoon flauwe stemming, waarop alleen de neutrale wissels een lichte uitzondering maakten. De daling was wederom het grootst voor Marken en Oostenrijksche Kronen. Marken daalden van 11.90 tot 9.72½; heden zelfs 8.70. Oostenrijksche Kronen liepen met weinig of geen omzet terug van 5.— op 4.—. Door de afschaffing van de „Deviezen-centrale” is de wisselhandel in Duitschland nu weder geheel vrij. Of daardoor de koers nog meer zal terugloopen is twijfelachtig, aangezien in de laatste maanden in Duitschland bijna ieder reeds deed of er geen deviezenverordening bestond. Vooral in het bezette gebied was de „Schieberei” in Marken geweldig groot. Parijs was deze week eveneens wederom zeer flauw, terwijl daarentegen België slechts weinig terugliep. In de laatste weken werd het verschil tusschen deze twee koersen steeds geringer. Door de laatste daling van Parijs is deze koers nu onder den Belgischen gekomen, iets wat ook vóór den oorlog bijna nooit voorkwam.

VERMOGENSAANWASBELASTING.

Belastingontwerpen zijn nimmer populair. Niet licht echter zal men een Nederlandsch belastingontwerp vinden — of het moest zijn Pierson's ontwerp-vermogensbelasting van 1891 — dat zulk een stroom van ingezonden stukken, afbrekende beschouwingen en heftige protesten heeft opgeroepen als het Ontwerp-Vermogensaanwasbelasting, op 21 Augustus j.l. door Minister De Vries bij de Tweede Kamer ahangig gemaakt.

Ongetwijfeld is er onder deze critiek veel, dat overdreven is en eenzijdig of het individueele geval te zeer op den voorgrond stelt. Met dat al is het niet te ontkennen, dat tegen het ontwerp, gelijk het daar ligt, ernstige en gerechtvaardigde bezwaren kunnen worden ingebracht, terwijl bij een belasting, die zoo diep grijpt, individueele onbillijkheden bij de toepassing inderdaad niet licht mogen worden gesteld. Wordt ook het ten grondslag liggend algemeen beginsel door deze bezwaren getroffen? Voor een zuiver oordeel over het vraagstuk is het noodzakelijk deze vraag van den aanvang af scherp te stellen.

De bedoeling van het ontwerp is, voor de eerste maal in 1919 en vervolgens telkens om de drie jaren, een belasting te heffen van de bedragen, waarmede de particuliere vermogens in het afgelopen tijdvak

zijn toegenomen. 10 pCt. met een maximum van f 15.000 blijft onbelast; de eerste maal, over het tijdvak 1916—1919, zal de belasting 30 pCt. bedragen van den aanwas, volgende malen 10 pCt. Geen belasting dus van het reeds van vroeger stammend groottevermogen, geen belasting eveneens van het deel van het inkomen, dat niet in vermogen is omgezet, doch verteerd. Twee ernstige principieele bezwaren al dadelijk, waarop straks wordt teruggekomen.

Een zeer ernstig bezwaar tegen het wetsontwerp — om de groep van feitelijke bezwaren eerst af te handelen — is, dat voorgesteld wordt om, wat de eerste periode betreft, slechts te heffen over de jaren 1916—1919 en de eerste oorlogsjaren buiten rekening te laten. De motiveering van den Minister is uitsluitend van belastingtechnischen aard. 1 Mei 1916 is met de verdedigingsbelasting het beginsel van de heffing naar de verkoopwaarde van het onroerend goed ingevoerd. In de vermogensbelasting is tot 1 Mei 1918 onroerend goed opgenomen naar het gekapitaliseerd bedrag der voor de grondbelasting vastgestelde belastbare opbrengst, een fixum dus, wat tengevolge zou hebben, dat voor de periode 1914—1916 de in het ontwerp voorgestelde uiterst eenvoudige berekening van het vermogensaccres door het totaalbedrag van de aanslagen aan eind en begin van den termijn — in dat geval beide van de vermogensbelasting — van elkander af te trekken niet zou kunnen worden gebezigd, tenzij men er vrede mede kon hebben, dat de waardevermeerdering van onroerend goed buiten rekening bleef. Inderdaad staat men hier voor een groote moeilijkheid. Of alleen 1916—1919 of 1914—1916 en 1916—1919, maar in het laatste geval de moeilijkheid met het onroerend goed over 1914—1916 en voorts de zij het overigens niet zeer belangrijke inelegantie, dat 1914—1916 naar de vermogensbelasting en 1916—1919 naar de verdedigingsbelasting zou worden genomen. Is het mogelijk voor het onroerend goed een oplossing te vinden? Veel zal hierbij afhangen van de vraag in hoeverre tusschen 1914 en 1916 een belangrijke stijging van de waarde van het onroerend goed in het algemeen heeft plaats gegrepen. Gegevens hieromtrent bezit ik niet. Mocht de conclusie zijn, dat de groote stijging, die de waarde van het onroerend goed gedurende den oorlog heeft ondergaan, in hoofdzaak na 1 Mei 1916 valt, dan zou hetzij deze factor kunnen worden genegligeerd, hetzij een algemeene opslag van enkele procenten op de aanslagen 1916 voor onroerend goed kunnen worden toegepast, met mogelijkheid van tegenbewijs. Bij een belasting van 30 pCt. blijft het echter een wijze van doen, die zelfs bij een geringe waardevermeerdering moeilijk te aanvaarden is en, mocht blijken, dat ook reeds tusschen Mei 1914 en Mei 1916 de waardevermeerdering van onroerend goed aanzienlijk is geweest, feitelijk niet verantwoord zou zijn. Toch zoude men een dergelijke oplossing moeten trachten te vinden. Immers het buiten rekening laten van 1914—1916 is een nog ernstiger kwaad, niet alleen omdat men aldus de zeer belangrijke vermogensvermeerderingen van die jaren vrij zou laten uitgaan, maar eveneens omdat dit een ernstige onbillijkheid zou zijn jegens de talrijke klasse van middelsort particuliere vermogens, wier vooruitgang sedert 1916 als gevolg van besparing, gesteund hetzij door het bezit van eenig onroerend goed, hetzij door een beperkt aandeelenbezit voor een goed deel compensatie is geweest van de groote koersdalingen 1914—1916.

Een bezwaar, dat eveneens ernstig onder het oog verdient te worden gezien, betreft het percentage der heffing. De principieele vraag of in het geheel van ons belastingstelsel een accrès-heffing van 30 pCt. passend mag worden geacht, blijve tot straks bewaard. Hier is aan de orde de zuiver practische vraag, of een dergelijk percentage geheven kan worden zonder den belastingschuldige bij de betaling ernstige moeilijkheden te bezorgen. Een verwijzing naar de Oorlogswinstbelasting, die eveneens tot een bedrag van 30

pCt. geheven werd, ligt hier als antwoord wellicht voor de hand. Toch blijkt juist bij vergelijking met de oorlogswinstbelasting het verschil. De oorlogswinstbelasting werd in de groote meerderheid der gevallen geheven van in gereed geld aanwezige winsten, waarbij ruime afschrijvingen werden toegestaan, terwijl de belastingschuldige wist wat hem te wachten stond en dus intijds maatregelen kon nemen. Bij de nieuwe belasting is het anders. De 30 pCt. van de vermogensvermeerdering, die de fiscus bij aanneming van het ontwerp achteraf komt opeischen, is, voorzover zij uit het in geld ontvangen inkomen is gevormd, reeds lang belegd, en, voorzover zij bestaat in waardevermeerdering van deelen van het vermogen, zelfs nooit in geldvorm aanwezig geweest. Heeft belegging plaats gevonden en is deze geschied in gemakkelijk realiseerbare fondsen of nog beter in voor de betaling toegelaten staatsleeningen, dan zal dit weinig moeilijkheid geven. Zijn de gelden echter in het bedrijf vastgelegd — wat op het oogenblik bij de hooge prijzen van grondstoffen en voorraden en de hooge bouwkosten stellig met een zeer belangrijk deel van de meer bescheiden bedrijfswinsten het geval zal zijn — of betreft het accres door waardevermeerdering b.v. van onroerend goed, dan staat de zaak anders. Een heffing van 30 pCt. van den aanwas, volgens het ontwerp te betalen binnen den termijn der jaarlijksche vermogens- en verdedigingsbelasting, kan hier groote moeilijkheden geven, die den wetgever zouden moeten dwingen om, wil hij niettemin het percentage van 30 handhaven, hetzij van overheidswege faciliteiten voor het opnemen van de noodige gelden in het leven te roepen, hetzij ditmaal voor de betaling geheel andere termijnen toe te staan.

Gegronde schijnen voorts ook de bezwaren tegen de tarifiëering. Een uniform percentage al dadelijk houdt niet voldoende rekening met de draagkracht. Een opzet, waarbij in de eerste plaats met het totaal van het vermogen en daarnaast wellicht ook tot zekere hoogte met het bedrag van het accrès rekening werd gehouden, zou de berekening van den aanslag eenigszins ingewikkelder maken, doch verder geen moeilijkheden geven. Billijker en meer in overeenstemming met huidige belastingbeginselen zou een zoodanige regeling echter zeker zijn. Een matige progressie zou hierbij voldoende wezen.

Ernstiger nog zijn de grieven tegen den aftrek. 10 pCt. met een maximum van f 15.000 is in hooge mate onbillijk tegenover de kleine vermogens. Hoevelen zijn er niet, die, geen pensioen genietende en hun verzekeringen niet boven een zekere grens willende uitbreiden, door besparingen en mitsdien vermogensvermeerdering voor hunnen ouden dag moeten zorgen. Hebben deze personen — men denke aan zoovele vrije beroepen als medicus, advocaat e.d. — hun vermogen sterk zien vermeerderen, dan zou in het stelsel van het ontwerp accrèsheffing op haar plaats zijn. Vrijstelling van niet meer dan 10 pCt. gedurende 3 jaar bij bedragen van b.v. f 50.000 houdt met den aard der besproken vermogensvermeerdering, die in de bedoelde gevallen in den regel in een beperkt aantal jaren moet plaats vinden, echter niet voldoende rekening. Zij zou ten slotte feitelijk neerkomen op een dwang tot het aangaan van levensverzekeringen, die wel vrijstelling genieten. Een uniforme aftrek van f 15.000 is hier stellig aangewezen.

* * *

Belangrijker echter dan deze quaesties nopens onderdeelen van het wetsontwerp, zijn de algemeene vragen van belastingbeleid en — wil men — sociale rechtvaardigheid, die het ontwerp rijzen doet.

Het denkbeeld van aanwasbelasting is hier te lande niet geheel nieuw. Naarmate het heffingspercentage stijgt, krijgt ook onze Nederlandsche successiebelasting meer en meer het karakter van een op bijzondere wijze geheven, eenigszins afwijkenden vorm van accrèsbelasting — een karakter, dat zij in Engeland reeds lang heeft — terwijl ten opzichte van een speciaal

vorm van aanwas — dien van de waarde van onroerend goed — de gemeentewet een bescheiden begin maakte. Ook in dit opzicht was het buitenland ver vooruit. De Deutsche wetgeving op dit stuk is algemeen bekend, terwijl ook Engeland sedert 1910 op niet minder dan 50 pCt. van de waardevermeerdering van het onroerend goed ten behoeve der gemeenten beslag legt.

Een algemeene aanwasbelasting op het vermogen bestond, voorzover mij bekend, vóór den oorlog slechts in Duitschland. Aan de eenmalige-Wehrsteuer van 1913, eene heffing ineens, die evenwel tot 1 à 2 pCt. van het vermogen beperkt bleef, was een geregeld terugkeerende accresbelasting voor de toekomst, *Bezitzzsteuer* genaamd, verbonden.

De oorlog heeft aan het denkbeeld nieuwe krachten gegeven. In de oorlogswinstbelasting treedt met andere elementen het beginsel sterk naar voren en in verschillende landen worden maatregelen overwogen als thans in Nederland voorgesteld.

Los van de details van het Nederlandsch ontwerp, en los evenzeer van de vraag of de billijkheid niet tegelijk andere belastingmaatregelen eischt, behoort dus de beginselvraag onder de oogen te worden gezien, of het denkbeeld van een algemeene belasting van den vermogensaanwas als zoodanig gemotiveerd is of niet. Bezieet men deze vraag van het standpunt der gemeenschap als geheel — en dit is het eenige standpunt, dat men ten slotte mag innemen — dan moet m.i. deze vraag niet alleen uit een oogpunt van sociale billijkheid, maar ook van moreele rechtvaardigheid bevestigend worden beantwoord.

Noodig hiervoor is een ietwat nauwkeuriger analyse van de vermogensstatistiek der laatste jaren. Helaas staat hierbij als laatste cijfer slechts de statistiek op 1 Mei 1917 ter beschikking. Onze conclusies zijn dus noodwendig onvolledig. Het voorloopig resultaat, dat zij laten, heeft echter ook aldus zijn waarde, vooral omdat er voldoende reden is om aan te nemen, dat de cijfers over 1918 en 1919 in het algemeen een verderen voortgang in dezelfde richting zullen vertoonen. Wij nemen, om vergelijking mogelijk te maken, op voetspoor van de Memorie van Toelichting de cijfers der vermogensbelasting. Het accres van het onroerend goed blijft hierbij, gelijk gezegd, buiten rekening:

Belastingjaar	Totaal der vermogens van f 50.000 en daarboven (in duizendtallen)	Accres (in duizendtallen)
1905/1906	f 4.885.559	
1906/1907	4.987.123	f 101.564
1907/1908	4.998.770	11.647
1908/1909	5.029.755	30.985
1909/1910	5.293.634	263.879
1910/1911	5.518.707	225.073
1911/1912	5.632.638	113.931
1912/1913	5.794.667	162.029
1913/1914	5.886.582	91.915
1914/1915	5.923.334	36.752
1915/1916	5.737.782	185.552
1916/1917	6.152.248	414.466
1917/1918	7.087.925	935.677

Duidelijk spiegelen in de cijfers vóór den oorlog de conjunctuurbewegingen van dit tijdperk zich af. De crisis van 1907 met haar gevolgen, de hernieuwde opgang in 1909, daarna de nieuw beginnende depressie in 1913. De invloed, dien deze golfbeweging op de koerswaarde van binnen- en buitenlandsche aandelen en op de hooge bedrijfsinkomens heeft gehad, komt scherp tot uiting, waarnaast in de laatste jaren de algemeene stijging van het renteniveau, als generale beweging reeds in de negentiger jaren begonnen, doch in de laatste jaren zich sterker accentueerend, haar invloed heeft doen gevoelen.

Neemt men het gemiddeld accres in de weergegeven 9 jaarperiodes vóór den oorlog, waarmede men ruwweg, doch voor ons doel in voldoende mate, de conjunctuurschommelingen in het bedrijfsinkomen en in het koersniveau van aandelen elimineert, dan krijgt men een bedrag van ongeveer f 115 miljoen. Een cijfer, dat dus geacht kan worden de gemiddelde jaar-

lijksche besparingen uit die jaren eenigszins te benaderen. Hoeveel hiervan op arbeidsinkomen is bespaard en hoeveel op vermogensinkomen, is niet na te gaan. Beide echter vormen tezamen niet meer dan de genoemde 115 miljoen.

Thans de oorlogsjaren. Dat het eerste jaar een achteruitgang te zien geeft, is niet verwonderlijk. De koersen daalden sterk, aandeelen zoowel als obligaties, de besparing, vermeerderd met de eerste oorlogswinsten, was niet voldoende deze daling te neutraliseeren. Daarna verandert het beeld echter, in 1917 zelfs in zeer sterke mate. Welke oorzaken hiertoe hebben samengewerkt is, met het oog op de gegeven cijfers, voldoende te benaderen. Aan den eenen kant zijn gedurende deze jaren de vaste-rente-dragende beleggingen voortdurend in waarde gedaald, terwijl aan den anderen kant door de hooge kosten van levensonderhoud de op zoodanige vaste-rente-inkomens verkregen besparingen vermoedelijk belangrijk zijn ingekrompen.

De totale normale besparingen beliepen vóór den oorlog 115 miljoen. De besparingen op het inkomen op vaste-rente-dragend vermogen beliepen slechts een deel van een deel van dit bedrag. De conclusie ligt dus voor de hand, dat deze besparingen, na aftrek van de koersdaling, tot de ontzaglijke vermogenstoename van 1916 en 1917 slechts een uiterst gering deel hebben bijgedragen, indien er al een overschot is geweest. Dat wil dus zeggen, dat het enorme accres van 1916 en 1917 — en hetzelfde geldt voor de nog onbekende cijfers van 1918 en 1919 — in hoofdzaak of geheel het gevolg is van toeneming van het belegd arbeidsinkomen en waardestijging van aandelen en andere vermogensdeelen, waarbij dan de grond nog buiten rekening blijft — een waardestijging verkregen niettegenstaande de tegenwerkende factor van de algemeene stijging van den rentevoet. Stellig is gedurende de oorlogsjaren in verschillende bedrijven een verhoogde activiteit en energie aan den dag gelegd. Men doet aan deze echter niet tekort, wanneer men niettemin op grond van het bovenstaande het overgrote deel van de 414 en 935 miljoen bedragende vermogenstoename van de jaren 1916 en 1917 beschouwt als staande in het meest innige verband met het complex van omstandigheden door den oorlog in het leven geroepen,¹⁾ hetzelfde complex, dat de gemeenschap voor zulke ontzaglijke lasten heeft gesteld.

Belasting van den vermogensaanwas zal steeds een belasting van de tweede orde moeten blijven, eerst in aanmerking komend, wanneer de directe inkomensheffing reeds belangrijk is opgevoerd. Zij zal bovendien slechts als onderdeel van een grooter geheel — waarover straks nader — kunnen worden aanvaard. Dat echter thans in dit grootere geheel het element van een belasting op den vermogensaanwas over de achter den rug liggende oorlogsperiode gerechtvaardigd is, is naar het schijnt, door het voorgaande reeds meer dan voldoende gemotiveerd.

De vermogensstatistiek leeren echter nog meer. Niet alleen het totaal van de vermogens is van 1914 op 1917 zeer sterk gestegen, ook de opbouw van de vermogenspyramide, de onderlinge verhouding der aanslagen in de verschillende lagen, is niet onbelangrijk gewijzigd. Terwijl in de lagere klassen de toeneming ongeveer 18 pCt. beloopt (20—30.000 18 pCt., 30—40.000 18,5 pCt., 40—50.000 18 pCt., 50—75.000 16 pCt., 75—100.000 18,5 pCt.), stijgt dit percentage bij de vermogens van 1—2.000.000 tot 24 pCt., van 2—5.000.000 tot 22 pCt. en van 5—10.000.000 tot 58 pCt. Alleen boven 10.000.000 is een daling te bespeuren, die — het ging hier toentertijd slechts over 5 aanslagen in het geheele land — aan toevallige omstandigheden, als een paar sterfgevallen, te wijten kan

¹⁾ Volledigheidshalve zij er op gewezen, dat ook de scherper controle der aangiften en het „generaal pardon” bij de invoering der Verdedigingsbelastingen vermoedelijk zekeren, zij het op de totaalcijfers betrekkelijk geringen, invloed hebben uitgeoefend.

zijn. Zoolang de resultaten van 1918 en 1919 niet bekend zijn, mag hier geen definitief oordeel worden uitgesproken. Mochten deze echter, evenals 1917, wijzen in de richting van relatief sterker toeneming van de groote vermogens, dan zouden wij hier staan voor een zeer ernstig verschijnsel, een verschijnsel dat, gezien van gemeenschapsstandpunt en uit een oogpunt van moreele volksgezondheid, en volstrekt kwaad zou beteekenen. Ook wanneer men zou mogen vertrouwen, dat als vroeger, verschillende factoren hier op den duur wel weder een verschuiving in de juiste richting zouden bewerkstelligen — zoo in de eerste plaats het beginsel van de legitieme portie en voorts de gestegen successiebelasting en verdere belastingen — zoo zou toch, indien deze ongunstige verschuiving zich ook in de latere oorlogsjaren mocht blijken te hebben voortgezet, hierin een tweede, zeer ernstig argument voor het beginsel van speciale belasting van vermogensaanwas gelegen zijn.

Dit alles geldt het beginsel van belasting van vermogensaanwas over de oorlogsperiode. Het wetsontwerp doet echter meer. Het legt tevens vast een geregelde heffing om de drie jaar voor de toekomst. Ongetwijfeld ligt hierin een element van billijkheid. Thans den vermogensaanwas treffende is het billijk de toekomstige niet geheel vrij te laten uitgaan. Het beginsel blijft echter, gelijk gezegd, een belastingbeginsel van de tweede orde. Voorwaarde is dus, dat ook in de toekomst de op de burgers drukkende lasten van dien aard zullen blijven, dat de directe heffingen van de eerste orde — hier te lande het complex van inkomsten-, vermogens- en verdedigingsbelastingen — op het hooge niveau van thans moeten worden gehandhaafd. Dat aan deze voorwaarde zal worden voldaan, is waarschijnlijk. Naast dit alles is er nog een factor, die het denkbeeld van aanwasbelasting ook in de toekomst steun zal kunnen geven. Eclatante vermogensverschuivingen, gelijk gedurende den oorlog, zullen zich, wanneer de maatschappij weder in evenwicht zal zijn gekomen, wellicht niet spoedig weder in die mate voordoen. De sedert een kwart eeuw door onze moderne samenleving ingeslagen weg van concentratie en industrialisatie heeft echter voor de vorming van surplus-inkomens mogelijkheden geopend, die tevoren ongekend en ondenkbaar waren. Gaat onze maatschappij in hare verdere ontwikkeling op dezen weg voort, dan zal dit ongetwijfeld aan het denkbeeld van aanwasbelasting, mits op juiste wijze in het geheel van het belastingstelsel ingevoegd, verdere steun geven.

Het wil mij toeschijnen, dat deze overwegingen bij het oordeel over het beginsel den doorslag moeten geven. Dat aan het denkbeeld bezwaren verbonden zijn, dat als alle belastingen, die diep ingrijpen, ook hier een zekere ruwheid in de toepassing onvermijdelijk is, dat met name de toevallige waarde van het vermogen op een bepaald oogenblik volstrekt beslissend wordt, dat het moeilijk is met lateren achteruitgang van het vermogen op voldoende juiste wijze rekening te houden — dit alles zijn bezwaren, die de aanwasbelasting met de heffing ineens gemeen heeft en die men vooral bij een hoog heffingspercentage niet licht mag tellen.

Wij hebben deze bezwaren in de afgelopen jaren herhaaldelijk met klem naar voren zien brengen. Nog kort geleden zijn zij op heldere wijze door Mr. Van Gijn in deze kolommen *) uiteengezet. Sommige dezer bezwaren zijn wellicht voor een deel te ondervangen, doch overigens zal men hun beteekenis niet kunnen ontkennen. De vraag is echter of men ten slotte niet beter doet zich tegenover het geheele vraagstuk en daarmee ook tegenover het gewicht, dat aan deze bezwaren mag toekomen, op een eenigszins ander standpunt te stellen.

Tracht men de reden te vinden, waarom men tegenwoordig in kringen van handel en bedrijf zoo dikwijls

*) No. 190 van 20 Augustus 1919, blz. 769.

voor het denkbeeld van een flinke heffing ineens een lans hoort breken, dan is deze, naar het mij toeschijnt, gelegen in het gevoel, dat in die kringen heerscht, dat, nu de oorlog voorbij is, ook op het gebied van onze rijksfinanciën een flinke liquidatie gewenscht is. In zaken is het standpunt niet anders. In oud zeer moet men het mes durven zetten. Zij zelf zijn bereid en flink deel voor hun rekening te nemen — men zou, geloof ik, dezen kringen onrecht doen, indien men uit de huidige oppositie tegen het ontwerp-De Vries het omgekeerde wilde afleiden. Het middel mist stellig de fijnheid waarmee in gewone tijden op belastinggebied pleegt te worden geëpereerd. Het zij zoo. Lood en ijzer weegt men niet op een goudschaaltje. Naast de ontzaglijke vermogensverschuivingen van den oorlog zinken de toevallige onbillijkheden, die noodwendig in een aantal individueele gevallen het gevolg zullen zijn, echter volstrekt in het niet. Onder deze omstandigheden moet men het dus aandurven — een conclusie, die, naar ik geloof, alles samengenomen juist is.

Niet onvermeld blijve ten slotte nog een bezwaar van gansch anderen aard, de vrees, dat van de heffing eener belasting van vermogensaanwas een ongunstige invloed zou uitgaan op de kapitaalvorming. Ongetwijfeld verdient in het algemeen deze kant van de zaak in de tegenwoordige tijden ernstige overweging. In het onderhavige geval zou ik het gevaar echter niet groot willen achten, zelfs niet bij het ontwerp, dat tot dit bezwaar nog in sterker mate aanleiding geeft, dan een opzet, gelijk m.i. de voorkeur verdient. Het bezwaar toch kan zich uiteraard slechts doen gevoelen in de toekomst, waarvoor het ontwerp een heffing van 10 pCt. voorstelt. Het gevolg is dus, dat 90 pCt. van den aanwas aan den belastingschuldige blijft, hetgeen, zoolang het huidig renteniveau zich handhaaft, zelfs nog een niet onbelangrijk hooger rente-inkomen waarborgt dan 100 pCt. vóór den oorlog. Intusschen, ook een versterkte prikkel is thans wenschelijk, zoodat het bezwaar allerminst ten volle is opgeheven.

Alles saamgenomen moet m.i. het voorgaande tot de conclusie leiden, dat aan het beginsel van belasting op den vermogensaanwas, mits met beleid en voorzichtigheid toegepast, een plaats in ons belastingstelsel behoort te worden ingeruimd.

Echter — en dit is het ernstigste bezwaar tegen het ingediend ontwerp — als onderdeel van een grooter, systematisch opgezet geheel.

Het voornaamste motief toch, dat, en zulks m.i. met volle recht, voor de heffing eener vermogensaanwasbelasting over het afgelopen oorlogstijdvak kan worden aangevoerd is het feit, dat wie zijn vermogen gedurende den oorlog heeft zien toenemen, in de ontzaglijke lasten, die de gemeenschap zich tengevolge van dienzelfden oorlog op de schouder ziet gelegd, een belangrijk deel behoort bij te dragen. Op hem, die zijn vermogen gedurende den oorlog heeft mogen behouden, rust echter, krachtens hetzelfde beginsel, een gelijke plicht. Het feit, dat, gelijk wij boven trachten aan te toonen, de vermogensaanwas voor een zeer groot deel aan de omstandigheden, die den oorlog begeleidden, is toe te schrijven, moge voor den aanwas dit verband nog sterk accentueeren — ook de vermogende, die op geen aanwas kan wijzen of zelfs voor teruggang staat, behoort zijn deel te dragen.

Een vermogensaanwasbelasting, los van een heffing ineens is dus niet te motiveeren, gelijk omgekeerd een heffing ineens, die niet het surplus zwaarder treft en omgekeerd wellicht aan het achteruitgegaan vermogen zekere verlichting geeft, in beginsel onjuist zou zijn. Combinatie van beide beginselen: een heffing ineens progressief tot 4 of 5 pCt. en daarnevens verlaging — halveering b.v. — en tegelijk progressief making van het percentage der aanwasbelasting, zou de oplossing moeten geven.

Even juist is de opmerking; dat door de vermogens-

aanwasbelasting het belegd inkomensdeel eenzijdig getroffen wordt, terwijl het verteerd wordende deel onbelast blijft. Voor de afgelopen jaren is dit niet te herstellen. De wetgever echter, die voor de toekomst een accresbelasting wil invoeren, gaat niet vrij uit, wanneer hij niet tevens het vraagstuk van de verteringsbelasting en met name de luxeverteringsbelasting principiëel ter hand neemt — méér principiëel dan bij de jongste herziening van de personeele belasting is geschied. Den Minister De Vries kan intusschen sedert de mededeeling in de Troonrede, nopens de spoedig te verwachten weeldebelasting hiervan geen grief meer worden gemaakt, te minder, waar het daarmee ter hand genomen vraagstuk uiterst moeilijk is. De ervaringen, althans met de Fransche luxeverteringsbelasting opgedaan zijn waarlijk niet aanlokkelijk!

Nog een derde punt behoort onder het oog te worden gezien. Gelijk gezegd, is de accresbelasting te beschouwen als een belasting van de tweede orde, een bovenbouw, die dus behoort te passen op den onderbouw. Is dit het geval? Is het weinig systematisch geheel, dat als inkomstenbelasting, vermogensbelasting en verdedigingsbelastingen hier te lande den onderbouw vormt, hierop berekend?

Al deze vragen behooren organisch bijeen. Invoering van het denkbeeld van belasting van den vermogensaanwas moet er toe dwingen dit alles gezamenlijk en als één geheel onder de oogen te zien.

Wat zal er thans hier te lande gaan gebeuren? Een ontwerp-de Vries, dat uitsluitend een vermogensaanwasbelasting tot een zeer hoog percentage bevat en waartegen verder verschillende bezwaren, in den aanvang van dit artikel ter wille van het goede beginsel uitvoerig besproken, zijn aan te voeren. Een voorstel voor een heffing ineens is van vrijzinnig-democratische zijde toegezegd. Zal nu tusschen deze beide beginselen de strijd gaan met het gevolg dat of het eene het onderspit delft terwijl het andere, alleen en op zichzelf onbillijk en onbevredigend, met tegenzin wordt aanyaard, of ten slotte staande de vergadering tusschen beide beginselen inderhaast een compromis wordt gesloten?

Wie thans op al wat deze oorlogsjaren ons aan „Umwertung” hebben gebracht, terugziet, zal moeten erkennen, dat voor het hervatten van Gogel's arbeid het jaar 1915, tot schade van de erkenning, waarop Mr. Treub's werkstuk recht heeft, niet de juiste tijd is geweest. Ook thans, nu het tijdperk van reconstructie pas is aangevangen en een nieuw evenwicht nog in het verre verschiet is, is het wellicht beter met een algemeene en systematische herziening van de grondslagen van het Nederlandsche belastingstelsel, hoeveel reden van bestaan zoodanige herziening ook zou hebben, nog te wachten. Op het beperkt gebied onzer directe belastingen naar inkomen en vermogen is het echter anders. Wie in een dergelijk organisch samenstel, zwak in zijn voegen als het reeds thans zit, een nieuw en verstrekkend beginsel als de belasting van den aanwas van het vermogen wil invoeren, mag zich niet onttrekken aan den plicht het geheele bouwsel met alle vragen van evenwichtigen uitbouw in andere richtingen, systematisch onder de oogen te zien.

B.

TERMIJNHANDEL IN VALUTA'S.

De ontredderde toestand, waarin de oorlog de internationale wisselmarkt heeft achtergelaten, geeft redenen tot bezorgdheid. Ofschoon na de ineensstorting der centrale rijken eene verdere depreciatie hunner deviezen werd voorzien, heeft de daling van kronen en marken toch de meest pessimistische verwachtingen overtroffen en ook voor de wisselkoersen der overwinnende landen in Europa is de vrede het sein geweest voor eene ernstige inzinking.

Slechts door de werking der wet van April 1917, krachtens welke de regeering der V. S. gemachtigd

was tot het verstrekken van leeningen aan de bondgenooten tot een maximum van tien milliard dollars, was gedurende den oorlog en nog enkele maanden daarna, de buitengewoon ongunstige handelsbalans der Europeesche geallieerden niet voldoende door een daling der wisselkoersen tot uitdrukking gekomen. Toen de oorlog eenmaal was gewonnen, bestond er voor de regeering der V. S. geene aanleiding meer, hare engagementen in Europeesche staatsfondsen uit te breiden. De Fransche wisselkoers en de Lira werden het eerst losgelaten. Ook in Engeland beseften men, dat de kunstmatige steun (kunstmatig, omdat niet het Amerikaansche publiek, doch de regeering de leeningen nam) niet mocht worden bestendigd en dat, hoe nadeelig ook de gevolgen van een sterken val van het £ voor Englands positie in den wereldhandel mochten worden, men door uitstel den buitenlandschen schuldenlast aanzienlijk zou verhoogen, waardoor herstel van het zoo noodzakelijk evenwicht slechts nog bezwarender zou worden. Men ging dus in Maart j.l. tot den gewichtigen stap over, ook aan den pondenkoers te N. Y. allen steun te onttrekken, met het gevolg, dat sedert de depreciatie, behoudens enkele voorbijgaande reprises, gestadig voortgang heeft gemaakt. Slechts voor het nieuw geproduceerde goud, dat te Londen ter markt komt, is uitvoer toegestaan en deze quantiteit zinkt in het niet bij hetgeen voor een herstel van den pondenkoers tot het goudpunt noodig zou zijn. Uitvoer der oude voorraden is verboden en Engeland behoort dus niet meer tot de vrije goudlanden.

De neutrale circulatiebanken, wier biljettenomloop verre boven de vereischte minima door goud is gedekt, wagen het, terecht of ten onrechte, niet, den uitvoer toe te staan, daar zij vreezen, dat hare reserves alras zouden worden uitgeput door de vraag, die zich via de arbitrage voor buitenlandsche rekening merkbaar zou maken.

Het is dus een feit, dat de wisselkoersen van alle Europeesche landen, doordien zij (behalve wellicht Spanje) de vrije goudbasis hebben verlaten, geheel op losse schroeven staan, terwijl slechts de V. S. zich in een vrije goudmarkt kunnen verheugen.

Zooals gezegd geeft deze toestand reden tot bezorgdheid. Het is nl. niet recht duidelijk op welke wijze het evenwicht in de betalingsbalans tusschen Europa en de V. S. moet worden hersteld. Uit de Augustus-circulaire der National City Bank blijkt, dat in het 30 Juni j.l. geëindigd jaar de export der Unie den import met \$ 4.129.000.000 overtrof. Leeningen door de regeering, die zoo lang den sluitpost hadden gevormd, worden nog slechts in kleine bedragen verstrekt. Het Amerikaansche geldbeleggend publiek, dat zich nooit bijster tot buitenlandsche fondsen gevoelde aangetrokken, is huiverig zich bij het ontredderde Europa te interesseeren. Ook bij de bankiers toont zich weinig geneigtheid, voor den exporthandel de kastanjes uit het vuur te halen en de plannen voor grootscheepsche credietverleening door het particulier initiatief zijn tot nu toe niet verwezenlijkt. Het is dan ook twijfelachtig of men wel op voldoende wijze in de credietbehoefte van Europa zal kunnen voorzien, zonder dat de regeering der V. S. op een of andere wijze de risico's deelt. Zoolang echter deze credietquaestie niet tot eene oplossing is gekomen, zullen de Europeesche wisselkoersen zich niet krachtig kunnen herstellen.

De handel, nauwelijks van de klemmende oorlogsbeperkingen bevrijd, ziet zich dus, waarschijnlijk voor geruimen tijd, voor nieuwe moeilijkheden geplaatst. Elke grondslag tot het maken van betrouwbare prijsberekeningen ontbreekt hem, tengevolge van de heftige schommelingen der wisselkoersen. De valuta's, niet meer aan de goudpunten gebonden, zijn thans, als waren het stapelartikelen, slechts afhankelijk van de wet van vraag en aanbod. Men dient, in het belang van den handel, op middelen te zinnen, die deze be-

lammering in het maken van prijsberekening opheffen. Wij meenen dat, evenals bij stapelartikelen, de oplossing moet worden gezocht in het creëren van een termijnmarkt. De termijnhandel, verre van te bedoele eene uitbreiding van het veld der speculatie, dankt zijn bestaan juist aan het verlangen van den reëlen handel om ongewenschte speculaties te vermijden. Voor het wezen van termijnmarkten zie men blz. 39—67 van „De praktijk van den wereldgraanhandel”, door Jan Schilthuis.¹⁾ Mutatis mutandis zijn de daarin beschreven voordeelen ook voor hen te verwachten, die van den termijnhandel in valuta's een doelmatig gebruik maken.

Voor Amsterdam zou o.i. de termijnhandel in marken in de eerste plaats in aanmerking komen. Alle factoren voor eene goede ontwikkeling zijn daartoe voorhanden. In het groote achterland bestaat reeds thans behoefte aan zulke faciliteiten en, als straks de Deutsche Devisenordnung zal zijn opgeheven, zal zij zich nog sterker doen gevoelen. Er is in Nederland een aanzienlijk speculatief bezit aan marken, dat, bij Deutsche Banken à deposito uitgezet, slechts eene zeer matige rente afwerpt, of, voor zoverre in biljetten gehouden, renteloos ligt, terwijl de eigenaars voor den kostprijs rente op hun gulden derven. Men make dit materiaal dienstbaar aan de ontwikkeling van een termijnmarkt, waar het, door de écarts tusschen de cash-markt en de diverse termijnen, een loonend emplooi kan vinden. Enkele voorbeelden, waaruit het nut van een termijnmarkt blijkt, achten wij niet overbodig.

1e. De Deutsche industrieel, die het z.g. Veredlungsbedrijf uitoefent, moet, met het oog op de terughoudendheid der credietgevers, thans meestal à contant zijne grondstoffen koopen en daartoe gulden koopen, hetgeen overeenkomt met marken trekken. Indien met den wederelexport van zijn fabrikaat een tijd van 2 maanden verloopt en de markenkoers is inmiddels gestegen, zal het provenu dienovereenkomstig lager zijn en zijne berekende winst kan in verlies verkeeren. Het is duidelijk, dat deze fabrikant, indien hij op den dag, dat hij zijne gulden kocht, order naar Amsterdam had kunnen geven om een overeenkomstig bedrag marken op 2 maanden in te dekken, dat koersrisico had kunnen vermijden.

2e. Een Duitsch importeur koopt een stapelartikel tegen rembourscrediet Amsterdam, d.w.z. een Amsterdamsch bankier heeft zich bereid verklaard, tegen overgave van documenten een 3-maandswissel te accepteren. De documenten worden aan den importeur ter hand gesteld, hetzij in blanco, hetzij tegen overeengekomen zekerheid, of wel tegen garantie eener Deutsche bank, dat de gulden ter betaling van het accept tijdig aanwezig zullen zijn. De importeur verkoopt inmiddels zijne goederen in Duitschland op zegge 6 weken crediet. Daar marken soms op één dag 10 à 15 pCt. in koers varieeren, is het duidelijk, dat de importeur volkomen in het duister tast omtrent de vraag, tot welken koers hij t.z.t. de verschuldigde gulden kan indekken. Indien hij echter zijn Amsterdamschen bankier order kan geven om tegelijkertijd met het accepteren marken op 2 of 3 maanden levering te verkoopen, dan heeft hij zich van een vasten grondslag voor zijne berekening verzekerd.

3e. Voor den Deutschen fabrikant, die zijn product soms moet verkoopen eenigen tijd voordat zijne grondstoffen zijn geïmporteerd, is de mogelijkheid tot koopen van marken op termijn van nog meer gewicht. Omgekeerd is het ook voor Nederlandsche importeurs van goederen uit Duitschland van belang, de markenbedragen, die bij levering moeten worden voldaan, op termijn te kunnen dekken.

Het komt ons voor, dat de markt, die zich het eerst aanpast aan de behoeften der tijden, door het openen van een termijnmarkt in valuta's, een aanzienlijk

deel van den wisselhandel tot zich zal trekken en zich weldra zal verheugen in een verlevendigde discontomarkt in verband met de preferentie, haar voor het openen van rembourscredieten geschonken en dat de producten zelf automatisch naar zulk-een markt zullen worden getrokken.

De opening van een termijnmarkt in wissels brengt tal van eigenaardige moeilijkheden met zich mede, welke regeling men o.i. aan de bankiers te Amsterdam zou moeten overlaten. Het spreekt vanzelf, dat tegen ongewenschte speculaties zooveel mogelijk dient te worden gewaakt door het eischen van ruim surplus.

A. ANDRIESE.

STAATSCOMMISSIE IN ZAKE DE DUURTE.

In aansluiting aan de in dit nummer voorkomende advertentie, waarbij de Staatscommissie in zake de duurte zich wendt tot de personen en lichamen, die uit hoofde van hun functie in staat kunnen zijn gegevens te verstrekken betreffende het vraagstuk van de duurte van levensbehoeften, verzoekt de Staatscommissie ons nog het volgende te willen opnemen:

Wat de Staatscommissie met het door haar gedaan verzoek in de eerste plaats beoogt, is het bijeenbrengen van nauwkeurig omschreven, gecontroleerde gegevens nopens de vraag, of en in hoeverre de tegenwoordige duurte mede beheerscht wordt door factoren, die wellicht zouden kunnen liggen binnen het bereik van wetgever of publieke opinie hier te lande.

Als oorzaken van de tegenwoordige duurte pleegt in dit verband op tal van verschijnselen te worden gewezen: vermindering der eigen productie; moeilijkheden in den aanvoer van artikelen en grondstoffen van elders; prijsopdriving bij de vervaardiging, den invoer uit den vreemde en de verdere verhandeling van artikelen en grondstoffen; beperking van aanbod; vasthouden van voorraden; uitschakeling of beperking van concurrentie, hetzij bij afspraak, hetzij feitelijk; verkorting van de vrijheid van afnemers ingevolge onder den druk van den oorlog aangebrachte contractueele verplichtingen; opdrijving van vrachten en verdere ten laste van den verbruiker vallende kosten; en meer dergelijke verschijnselen. Sommige dezer verschijnselen zijn van algemeenen aard, van andere zal, wanneer zij zich voordoen, de wijze waarop en de mate waarin zulks het geval is, bij speciale artikelen en grondstoffen en in speciale takken van groot- en kleinbedrijf en van groot- en kleinhandel belangrijk kunnen uiteenloopen.

Van een nadere omschrijving der verzochte gegevens meent de Staatscommissie zich te moeten onthouden. De gegevens zullen in het bijzonder betrekking moeten hebben op de voornaamste levensbehoeften in den ruimen zin van het woord (voeding, kleding en schoeisel, verwarming) inclusief grondstoffen en tusschenproducten.

Voorts zal de Commissie mededeeling op prijs stellen van maatregelen, van particuliere zijde genomen tot opvoering der productie of tot beperking van den prijs van levensbehoeften, en van de daarmede tot dusver in eigen of ruimer kring bereikte resultaten.

De Staatscommissie zal slechts acht kunnen slaan op nauwkeurig omschreven, concrete gegevens. Algemeene klachten en verlangens zullen terzijde worden gelegd.

INDEX-CIJFERS.

De index-cijfers, welke zich sedert Maart ononderbroken in opwaartsche richting bewogen, vertoonen gedurende de afgelopen maand een verdere stijging. Het totaalcijfer, in Augustus 53 punten toegenomen zijnde, heeft thans met 6503 punten een nieuw hoogterecord bereikt. Het percentueele cijfer steeg van 293,2 tot 295,6.

Zooals uit onderstaande, aan de „Economist” ontleende, tabel blijkt, hebben, met uitzondering van de

¹⁾ [Aangekondigd in het nummer van 8 Januari j.l. van dit tijdschrift. — Red.]

„diversen”, alle groepen tot het verhoogde prijsniveau bijgedragen, waarbij de „granen” in de eerste plaats genoemd moeten worden.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
1 October „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
Einde Jan. „	1221½	686	1719½	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
„ Mei „	1247	777½	1773½	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777½	1811½	861½	1380½	6105	277,5
„ Juli „	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
„ Aug. „	1287½	775	1920	889½	1395	6267	284,8
„ Sept. „	1246½	779½	1929	889	1394	6238	283,5
„ Oct. „	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
„ Nov. „	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. „	1303	782½	1805½	866	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,3
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6

De cursieve cijfers zijn verbeterde opgaven.

Buitenlandsche tarwe was einde Augustus gemakkelijker dan een maand tevoren. Binnenlandsche granen zijn daarentegen alle gestegen, met name gerst, waarvan de officieele noteering van 63 sh. 4 d. opliep tot 83 sh. 4 d. per qr. Aardappelprijzen zijn lager tengevolge van betere oogstberichten. In de vleeschprijzen is geen verandering gekomen. Bij de groep „andere voedings- en genotmiddelen” valt slechts te vermelden een geringe verhooging voor koffie en thee, als gevolg van den nog steeds onvoldoenden aanvoer. Door den toenemenden wederuitvoer van koffie acht men een aanzienlijke vermindering der koffievoorraden niet onmogelijk, welke hogere noteeringen doet verwachten.

De weefstoffen hadden een onregelmatig verloop; per saldo valt voor deze groep een verhooging van 23 punten te boeken. Amerikaansche katoen-, garenen doekprijzen waren flauw, Egyptische katoen daarentegen met vaste tendens. Prijzen voor koloniale wol waren op de laatste veilingen wederom hoger; door belangrijke aankopen voor Europeesche rekening en den toch reeds verminderden voorraad werd er scherp geconcurrerd. Zijde was een weinig beter, daarentegen hennep wat flauwer. Voor jute hogere prijzen als gevolg van gebrek aan scheepsruimte. Er wordt een tekort aan fijne jute in dit seizoen verwacht.

Bij de mineralengroep is ruw ijzer ongewijzigd, stalen rails 10 sh. per ton hoger, lood een weinig duurder. Daarentegen zijn tin en koper wat lager. De daling in het index-cijfer voor de diversengroep werd teweeggebracht door de lagere noteeringen voor indigo en oliezaden; voor laatstgenoemd artikel is na de recordprijzen in Juli een reactie ingetreden.

Kleinhandelsprjzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1917	1918	Juni 1919	Juli 1919
Erwten	157	143	160	230	—	—	103	103
Gort	113	116	142	165	—	123	245	248
Koffie	94	88	91	100	118	174	164	166
Margarine	127	99	102	110	122	136	150	155
Soda	83	83	117	267	—	—	267	250
Stroop	100	100	125	161	179	193	196	200
Suiker (basterd)	89	91	105	115	116	120	127	127
„ (melis) ..	85	89	98	102	103	105	108	108
Thee	112	113	116	119	127	119	145	139
Vermicelli	121	128	203	207	—	—	307	303
Zout	80	80	90	90	110	190	160	160

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

De Economische voorlichting in Frankrijk. — Naar men weet, is eene reorganisering van den officieelen handelsberichten- en propagandadienst ook in Frankrijk aan de orde. Veel aandacht wordt er gewijd aan de uitbreiding van het aantal handelsattaché's, dat Frankrijk in den vreemde vertegenwoordigt. Een wetsontwerp terzake werd in het begin van Augustus na langdurige discussies door de beide Kamers van Volksvertegenwoordiging aangenomen. Overeenstemmende met het inzicht waartoe men ook h.t.l. gekomen is, werd als eerste noodzakelijkheid voor het nuttig werkzaam zijn van de handelsattaché's vrijheid van beweging voor dezen gevoeld. Er zal thans zooveel mogelijk naar getracht worden in alle landen, die daarvoor in aanmerking komen, handelsagenten aan te stellen, welke hun benoeming zullen ontvangen van den Minister van Handel met instemming van den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Deze agenten zullen dan geplaatst zijn onder toezicht van de diplomatieke vertegenwoordigers. Boven deze agenten staan de handelsattaché's, die zich als taak toegewezen zullen zien het werk der handelsagenten te verdeelen, en te leiden.

De lezer is reeds bekend met het bestaan van het „Office Nationale”, dat aanvankelijk gesubsidieerd werd door de Parijsche Kamer van Koophandel. Thans zal er voor gezorgd worden, dat dit Bureau zich ruimere middelen ziet toevloeien, door de invoering van een gering statistiekrecht, 5 centimes per eenheid bedragende van allen invoer en uitvoer. Welke deze eenheden zijn, vinden wij in de mededeeling van het Board of Trade Journal terzake, die aan deze aanteekening ten grondslag ligt, niet medegedeeld.

Het Office Nationale — aan het hoofd staat een directeur, bijgestaan door een Raad van Advies, tellende 19 leden — geeft, zooals men weet, inlichtingen in handelszaken van elk karakter, voor zooveel de handel met het buitenland daardoor gediend wordt, de Fransche koloniën en protectoraten daaronder begrepen. De inlichtingen worden gegeven, hetzij door particuliere informaties, hetzij door algemeene rapporten.

Het Bureau heeft directe verbinding met alle Fransche autoriteiten, zoowel in Frankrijk als daarbuiten. Aldaar in de eerste plaats met de hiervoor genoemde handelsattaché's en handelsagenten.

Voorts vertegenwoordigt het Office Nationale in Frankrijk de Fransche handelsbureaux in den vreemde, zooals we er b.v. h.t.l. te Amsterdam een kennen, welks activiteit nog juist dezer dagen op de meest gracieuze wijze vertoond werd. De bedoeling van deze bureaux, waarvan er reeds gevestigd zijn in Engeland,

Zwitserland, Spanje, Italië, den Levant, Egypte, Turkije, Griekenland en zooals hierboven gezegd in ons land, is de Fransche producenten in directe aanraking te brengen met de buitenlandsche koopers en op alle mogelijke wijzen den verkoop van Fransche goederen in het buitenland aan te wakkeren. De hier bedoelde bureaux nemen ook deel aan de z.g. economische berichtgeving. De vestiging van bureaux in Roemenië, Servië, Zweden, Noorwegen, Denemarken en Zuid-Amerika staat nog op het programma.

Interessant is ook, hoe men in Frankrijk wil trachten de aanstaande handelsattaché's te bekwamen voor hun taak. Immers, zooals ook h.t.l. blijkt, is het steeds moeilijk over personen te beschikken, die niet, hetzij, door hun geheel ambtelijke scholing, ontbloeit zijn van praktisch zakeninzicht, hetzij, door hun opleiding in speciale handelsbranches, zich niet van de verscheidenheid van kennis kunnen bedienen, welke alleen een ruim opgevatte studie der economische wetenschappen verschafft. De handelsattaché's in Frankrijk nu moeten eene inrichting van Hooger Handelsonderwijs doorloopen hebben en grondige kennis bezitten van een of meerdere talen. Zij worden daarna eerst te werk gesteld aan het Departement van Handel en Nijverheid en bij de verschillende afdelingen van het „Office Nationale du Commerce Extérieur". Deze stage duurt 2 à 3 jaren. Eerst wanneer zij geacht worden de kennis te bezitten die voor de uitoefening van hun ambt noodzakelijk is, worden zij naar hun bestemming in den vreemde gezonden.

Rectificatie. In het eerste artikel in het voorgaand nummer, getiteld Hooger Onderwijs op Handelgebied in Engeland moet een kleine omissie worden hersteld. Onder de groepen,

waartusschen voor het Final Examination in de tweede plaats een keus moet worden gedaan is na VII Binnenlandsch verkeer, uitgevallen groep VIII, Overheidsbedrijven. De groep Toegepaste kunst is dus groep IX.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Augustus 1919		Augustus 1918	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	25.264	f 1.274.534.374	19.533	f 552.738.227
waarvan door de H.-bank plaatselijk...	8.047	„ 983.758.600	4.147	„ 368.620.682
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.101	„ 9.541.581	710	„ 13.651.572

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Juni 1919		Juli 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald: in contanten door overschrijving ¹⁾ .	85115	f 10.581.009	112930	f 10.453.600
Particuliere rekeninghoud.	40482	„ 53.363.529	46704	„ 153.405.929
Saldo te goed part. rek. u.o.	5097 ²⁾	„ 15.762.424	5227 ²⁾	„ 20.095.969
	—	„ 4.611.643	—	„ 3.782.946

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde p.l.m. f 94.350.012 per maand. ²⁾ Aantal.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (SUPREME ECONOMIC COUNCIL)*

	Maandel. gemidd.	1919														
		1913	1918	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli						
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	23,953	18,978	21,714 ¹⁾	19,477 ²⁾	18,660 ²⁾	17,267 ²⁾	24,224 ¹⁾	17,474 ²⁾	19,590 ¹⁾						
	Ver. Staten	42,408	50,993	39,838	33,181	40,209	31,481	44,381	37,975	—						
	Frankrijk	3,350	2,045	2,258	2,004	1,860	1,716 ²⁾	1,706 ²⁾	—	—						
	Duitschland	15,710	13,156 ⁴⁾	8,693 ⁵⁾	8,257 ⁵⁾	9,133 ⁵⁾	5,011 ⁵⁾	8,634 ⁵⁾	8,181 ⁵⁾	—						
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	855	755	664	625	684	653	662	644	—						
	Ver. Staten	2,581	3,254	3,302	2,940	3,090	2,478	2,108	2,115	—						
	Frankrijk	427	108	—	—	—	—	—	—	—						
	Duitschland	1,583	964 ⁴⁾	501	469	546	434	—	—	—						
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	1,980	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave	Kwartaals-opgave						
	Ver. Staten	148	3,646								2,255	4,186	110	2,524	3,874	—
	Frankrijk	229	52								—	—	—	—	—	—
	Duitschland	545	—								—	—	—	—	—	—
Imports (netto) 1000 £	Engeland	54,930	107,365	129,958	101,954	96,823	98,864	124,162	110,982	141,383						
	Ver. Staten	30,501	50,869	42,134	46,702	53,506	49,701	66,250	—	—						
	Frankrijk	28,071	66,383	65,078	74,043	93,162	88,342	73,558	90,946	—						
	Duitschland	44,129	—	—	—	—	—	—	—	—						
Exports (netto) 1000 £	Engeland	43,770	41,539	47,343	46,915	53,108	58,482	64,345	64,562	65,315						
	Ver. Staten	42,505	105,000	127,459	119,603	123,780	141,692	124,051	—	—						
	Frankrijk	22,934	13,811	12,028	11,609	16,364	14,103	17,101	19,133	—						
	Duitschland	41,374	—	—	—	—	—	—	—	—						
Scheepsbeweging: Binnenkomende schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	1,934	1,834	1,819	1,940	2,207	2,380	2,415	2,811						
	Ver. Staten (gel. en ballast)	4,440	3,666	2,500	2,458	2,783	3,563	—	—	—						
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,654	1,763	1,605	1,644	1,678	1,889	1,793	—						
Index-cijfers: Groothandels-prijzen	Engeland (Economist)	100	224.9	217.3	215.3	212.0	214.4	222.4	229.8	237.7						
	Ver. Staten (Bradstreet's)	100	203.2	201.3	191.5	187.1	187.7	187.2	196.5	205.2						
	Frankrijk	100	339.2	347.6	340.4	336.6	330.8	325.0	—	—						
Wisselkoersen: (wekelijksche gemiddelde)	NewYork op Londen	100	97.95	98.03	98.03	97.03	95.54	95.90	94.98	91.04						
	NewYork op Parijs	100	92.56	95.52	95.46	92.08	86.49	82.36	80.42	74.81						
	Parijs op Londen	100	105.53	102.56	102.56	105.14	110.66	116.07	117.89	122.56						

* Zie pag. 820 van dezen jaargang. ¹⁾ Vijf weken. ²⁾ Vier weken. ³⁾ Inclusief de productie van Lotharingen.

⁴⁾ Exclusief de productie over November en December van de bezette districten aan de Saar, in Lotharingen en in Luxemburg.

⁵⁾ Productie van de Ruhr, Opper- en Neder-Silezië, Saksen en district Aken.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	13 September 1919	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15		3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15		4 " 23 " '14
Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14		5 " 23 " '14
Bank van Engeland 5 " 5 Apr. '17		3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank 5 " 23 Dec. '14		4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk 5 " 21 Aug. '14		3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk. 5 " 12 Apr. '15		4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem. 5 1/2 " 4 Jan. '19		5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk. 6 " 13 Juni '19		4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen 5 1/2 " 11 Mei '19		4 1/2 " 11 " '14
Zwitserse Nat. Bk. 5 " 21 Aug. '19		3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk. 4 " 12 Juni '19		4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje .. 4 " 22 Mrt. '17		4 1/2 " 24 Sept. '03
Bank van Italië .. 5 " 10 Jan. '18		5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y. 3 1/2-4 1/2		
Javasche Bank.... 3 1/2 " 1 Aug. '09		3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
13 Sept. '19	3 5/8-3/4	3	3 3/4	4-5/8	—	5-6 2)
7-13 S. '19	3 3/8-7/8 1)	3-4	3 5/8-3/4	4-5/8	—	5-6 1/2
1-5 S. '19	3 3/4-7/8	4	3 1/2	4-5/8	—	4 1/2-6
25-29 A. '19	3 3/4-4	4-5	3 5/8	4-5/8	—	5 1/2-6
9-14 S. '18	2 1/2-3	3	3 17/32	4-5/8	—	5 3/4-6
10-15 S. '17	1 1/2-7/8	2 1/2	4 2 1/2-1 1/8	4-5/8	—	4-5 1/2
20-24 Juli '14	3 1/4-3 1/8	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 1/4-2 1/2

1) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 3/4-1 pCt. hooger. 2) Noteering van 12 September.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt opende deze week in een zeer flauwe stemming. Terwijl echter voor België en Londen de daling den volgenden dag reeds geëindigd was en eerder voor een vastere stemming plaats maakte, bleven Berlijn, Parijs en Weenen ook de volgende dagen sterk aangeboden. Vooral in Marken was de omzet weder zeer groot. Daar het aanbod bijna geheel ontstaat door verkoopen van Marken ter betaling van levensmiddelen en grondstoffen, wordt door iedere daling het totaal bedrag Marken, dat men noodig heeft ter betaling van eenzelfde hoeveelheid goederen evenredig grooter. Was het aanbod enige maanden geleden dus, hoewel reeds zeer groot, eenigermate in verhouding tot hetgeen men reeds vóór den oorlog in Marken kon omzetten, door de daling op 8.70 is de hoeveelheid ongeveer driemaal zoo groot geworden, zoodat tientallen millioenen Marken per dag verhandeld moeten worden. In Weenen gaat bijna niets meer om. Parijs liep deze week terug onder den koers voor België, iets wat zeker in de laatste dertig jaren niet heeft plaats gehad. Van Skandinavie bleven Stockholm en Christiania bijna onveranderd; terwijl Kopenhagen niet onbelangrijk kon verbeteren. Door de slechte telegrafische gemeenschap zijn de omzetten echter sterk ingekrompen. Indië ook deze week weder vast, 100%—101%. Dollars eerder iets flauwer, vooral heden. Buenos-Aires, onveranderd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
9 Sept. 1919..	11.15 1/2	32.45	11.45	5.—	31.77 1/2	2.69 1/4
10 " 1919..	11.18 3/4	32.40	10.82 1/2	4.60	31.75	2.69 1/4
11 " 1919..	11.16 1/2	32.40	10.60	4.45	31.75	2.69 1/2
12 " 1919..	11.21 1/2	32.17 1/2	10.30	4.35	31.90	2.69 1/2
13 " 1919..	11.19 1/2	31.80	10.30	4.25	31.67 1/2	2.69 1/2
14 " 1919..	11.18	31.30	9.77 1/2	4.—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.15	31.25	9.60	4.—	31.40	2.68
Hoogste " " 1)	11.23 1/2	32.70	11.90	5.—	31.95	2.70
6 Sept. 1919..	11.24 3/4	32.65	11.80	5.10	31.72 1/2	2.68 3/4
28 Aug. 1919..	11.32	33.50	12.40	5.70	32.27 1/2	2.69
Muntpariteit..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia 1)
9 Sept. 1919	65.10	59.—	61.30	47.30	50.60	100 2/3/101 1/4
10 " 1919	65.25	59.65	61.35	47.35	50.80	100 2/3/101 1/4
11 " 1919	65.40	59.80	61.30	47.45	51.—	100 2/3/101 1/4
12 " 1919	65.45	59.90	61.45	47.85	50.90	100 2/3/101 1/4
13 " 1919	65.60	59.90	61.50	47.80	51.25	100 2/3/101 1/4
14 " 1919	65.70	59.90	61.50	47.90	51.10	—
L'ete d. w. 1)	65.05	58.80	61.10	47.20	50.25	100 3/4
H'ete " " 1)	65.80	60.—	61.60	48.—	51.50	101 1/4
6 Sept. 1919	65.60	58.80	61.40	47.30	51.—	100 2/3/100 3/4
28 Aug. 1919	65.75	58.30	61.90	47.45	50.75 2)	99 2/3-100 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Noteering v. 29 Aug.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen	Zicht Parijs	Zicht Berlijn	Zicht Amsterdam
13 Sept. 1919	4.17.75	8.61	nom.	37 1/8 1)
Laagste d. week..	4.15.—	8.32	nom.	37
Hoogste " " ..	4.18.25	8.61	nom.	37 1/8
6 Sept. 1919	4.14.50	8.37	nom.	37
29 Aug. 1919	4.21.25	8.06	nom.	37 1/8
Muntpariteit ...	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) Noteering van 9 September.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	30 Aug. 1919	6 Sept. 1919	Tijdsperk 8-13 Sept. 1919		13 Sept. 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2 3/8	97 1/2 3/8	97 1/2 3/8	97 1/2 3/8	97 1/2 3/8
*B. Aires 1) ..	d.p.g.d.pes.	54 3/4	55 1/2	55 1/4	56	55 1/2
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/10 1/2	1/10 3/4	1/10	1/10 1/8	1/10 3/4
Hongkong ..	id. p. \$	3/11 1/4	4/0 1/2	4/0 1/2	4/0 3/4	4/0 3/4
Lissabon	d. p. escudo	27	26 3/4	26 1/2	27	26 3/4
Madrid	Peset. p. £	22.19	22.03	21.70	21.93	21.88
*Montevideo 1	d.p.peso	57 1/2	57 3/8	57 1/2	58	57 3/4
Montreal	\$ per £	4.36	4.29 3/4	4.29 1/4	4.32	4.30 1/2
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	14 3/32	14 7/16	14 15/32	14 31/32	14 3/8
Rome	Lires p. £	40.81	40.61	40.30	40.80	40.75
Shanghai ..	sh/d.p.tael	5/9	6	6	6	6
Singapore ..	id. p. \$	2/4 7/8	2/4 7/8	2/4 1/8	2/4 3/8	2/4 7/8
*Valparaiso..	d. p. pap. p.	9 5/16	10 3/8	10 1/2	11 1/2	11 15/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/4 7/10	2/4 7/8	2/4 5/8	2/5 1/8	2/5

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijkse ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

13 Sept. 1919.....	60 3/4 1)	112 7/8
6 " 1919.....	61 2)	111 3/4
29 Aug. 1919.....	58	108 1/2
23 " 1919.....	60 3/8 3)	113 1/4
14 Sept. 1918.....	49 1/2	100 1/8
15 Sept. 1917.....	51 4)	100 1/2
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 12 September. 2) id. van 5 September. 3) id. van 22 Augustus. 4) id. van 14 September.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
11 Sept. 1919..	2.208	58.650	1.335	17.164	42.378
5 " 1919..	1.916	58.650	1.322	17.164	42.128
30 Aug. 1919..	1.481	58.650	1.319	17.164	41.760
21 " 1919..	3.810	58.650	1.249	17.164	41.402
12 Sept. 1918..	1.680	43.100	60.300	14.447	85.864

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiëswissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiëswissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 13 Sept. 1919.

Activa.

Binnenl. Wis-	H.-bk.	f 102.398.801,59	
sels, Prom.,	B.-bk.	" 1.258.689,53	
enz. in disc.	Ag.sch.	" 32.481.120,37 1/2	f 136.138.611,49 1/2
Papier o. h. Buitenl. in			
disconto			
Idem eigen portef.		f 47.419.827,—	
Af: Verkocht maar voor			
de bk. nog niet afgel.			47.419.827,—
Beleeningen	H.-bk.	f 134.899.635,90	
incl. vrsch.	B.-bk.	" 12.048.631,91 1/2	
in rek.-crt.	Ag.sch.	" 66.880.640,20	
op onderp.			f 213.828.908,01 1/2
Op Effecten		f 208.595.308,01 1/2	
Op Goederen en Spec.		" 5.233.600,—	213.828.908,01 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		" 12.083.611,18	
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud		f 56.511.275,—	
Muntmat., Goud		" 575.065.679,63	
		f 631.576.954,63	
Munt, Zilver, enz.		" 5.830.436,23 1/2	
Muntmat., Zilver		" —	637.407.440,86 1/2
Effecten			
Bel. v. h. Res.fonds.		f 4.533.617,50	
id. van 1/2 v. h. kapit.		" 3.954.645,87 1/2	8.488.263,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank		" 3.312.000,—	
Diverse rekeningen		" 51.830.193,99 1/2	
			f 1.110.508.855,92 1/2

Passiva.

Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		" 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop		" 995.715.290,—
Bankassigatiën in omloop		" 1.742.380,55
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk		f —
Van anderen		" 80.271.927,42 1/2
Diverse rekeningen		" 7.779.257,95
		f 1.110.508.855,92 1/2
Beschikbaar metaalsaldo		f 421.094.877,07
Op de basis van 2/3 metaaldekking		" 205.548.957,47 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop		
dan waartoe de Bank gerechtigd is		" 2.105.474.385,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

		<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	13.319.316,87 1/2		
Buitenlandsche wissels	3.125.887,—		
Beleeningen		6.321.596,22 1/2	
Goud			10.215,—
Zilver	29.406,25		
Bankbiljetten			8.234.280,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	15.703.001,52 1/2		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
13 Sept. 1919	631.577	5.830	995.715	82.014
6 " 1919	631.587	5.801	1.003.950	66.211
30 Aug. 1919	635.593	5.823	1.002.879	72.730
23 " 1919	638.640	5.868	987.544	66.650
16 " 1919	646.533	5.792	996.647	79.149
9 " 1919	646.533	5.822	1.004.122	76.992
2 " 1919	646.539	6.089	1.022.892	66.751
26 Juli 1919	651.403	6.417	1.003.290	70.823
19 " 1919	651.403	6.635	1.010.346	70.147
12 " 1919	652.622	6.982	1.015.918	66.429
5 " 1919	657.716	7.507	1.024.922	59.968
28 Juni 1919	657.722	8.214	1.018.076	73.433
21 " 1919	662.602	8.702	1.001.959	83.591
14 Sept. 1918	707.695	7.988	954.057	67.561
15 Sept. 1917	676.780	7.310	787.108	82.835
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekings-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks			
13 Sept. 1919	136.139	65.000	213.829	421.095	59
6 " 1919	122.819	50.000	220.151	422.589	60
30 Aug. 1919	111.649	47.000	236.647	425.494	60
23 " 1919	86.755	28.000	240.259	432.844	61
16 " 1919	101.330	40.000	234.006	436.277	61
9 " 1919	107.751	52.000	234.038	435.244	60
2 " 1919	119.252	65.500	239.220	433.810	60
26 Juli 1919	112.536	66.500	208.158	442.070	61
19 " 1919	113.747	61.000	208.275	441.012	61
12 " 1919	117.136	59.000	210.762	442.197	61
5 " 1919	113.156	59.000	217.128	447.269	61
28 Juni 1919	108.940	59.000	225.185	446.657	61
21 " 1919	109.648	64.000	202.869	453.176	62
14 Sept. 1918	99.258	80.000	102.049	510.661	70
15 Sept. 1917	52.451	42.000	71.095	509.039	79
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	48.521 1)	54

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	6 Sept. 1919	13 Sept. 1919
Aan schatkistpromessen..	f 375.480.000,—	f 384.480.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	" 50.000.000,—	" 65.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	" 84.361.000,—	" 84.361.000,—
Aan zilverbons	" 42.180.987,—	" 41.143.840,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opescheb. schulden
6 Sept. 1919	***	***		383.000
30 Aug. 1919	**	**		387.500
23 " 1919	***	***		374.000
26 Juli 1919	142.281	5.104	253.364	88.055
19 " 1919	135.722	5.510	250.676	88.630
12 " 1919	136.047	5.433	250.360	90.264
28 Juni 1919	132.360	6.553	240.173	97.961
7 Sept. 1918	102.247	14.058	183.629	74.756
8 Sept. 1917	82.039	17.841	176.502	47.135
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekings-percentage
6 Sept. 1919		226.000		***	106.000	***
30 Aug. 1919		222.500		***	105.000	***
23 " 1919		215.000		***	84.750	***
26 Juli 1919	10.060	19.301	74.918	10.327	79.367	43
19 " 1919	10.202	18.107	74.476	13.664	73.646	42
12 " 1919	9.936	16.170	81.610	9.524	73.582	42
28 Juni 1919	8.711	15.356	75.536	16.067	71.478	41
7 Sept. 1918	8.090	24.694	73.808	20.225	64.862	45
8 Sept. 1917	7.748	31.683	60.195	26.967	55.497	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulante	Andere opescheb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
26 Juli 1919	939	1.472	961	1.520	393
19 " 1919	935	1.469	985	1.505	413
5 " 1919	933	1.565	953	1.516	405
14 Juni 1919	1.026	1.489	902	1.414	151
27 Juli 1918	615	1.444	961	1.154	940
28 Juli 1917	782	1.206	1.100	902	735
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	896

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
10 Sept. 1919	88.625	81.127	331.442	28.500	314.177
3 " 1919	88.252	80.798	330.787	28.500	314.725
27 Aug. 1919	88.244	79.800	330.952	28.500	315.080
20 " 1919	88.269	79.501	334.272	28.500	318.786
11 Sept. 1918	70.703	59.056	271.629	28.500	249.572
12 Sept. 1917	54.235	40.534	176.090	28.500	149.032
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-percentage 1)
10 Sept. '19	21.657	83.297	23.078	89.364	25.588	22,76
3 " '19	37.491	81.537	24.516	102.314	25.904	20,42
27 Aug. '19	29.785	79.569	23.261	94.918	26.894	22,76
20 " '19	26.418	83.015	23.397	95.219	27.218	22,94
11 Sept. '18	64.644	98.393	36.127	138.924	30.098	17,20
12 Sept. '17	57.767	92.150	42.950	121.346	32.151	19,6
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/2

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskaasscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dek-kings-percentage 1)
12 Sept. 1919	1.121.120	1.102.314	8.237.490	29.010.156	32
6 " 1919	1.121.771	1.103.252	8.265.350	29.094.436	32
31 Aug. 1919	1.122.771	1.103.252	8.565.350	28.492.316	34
22 " 1919	1.124.888	1.095.137	8.463.003	28.141.793	34
15 Sept. 1918	2.466.472	2.348.225	2.303.655	14.044.593	34
15 Sept. 1917	2.508.263	2.403.702	714.417	9.475.217	34
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
12 Sept. 1919	28.822.448	8.405.521	***	***
6 " 1919	31.246.515	10.885.265	20.289.000	8.513.300
31 Aug. 1919	31.246.515	10.885.265	20.348.900	8.541.500
23 " 1919	27.952.434	7.541.489	20.167.300	8.461.400
15 Sept. 1918	17.485.626	8.923.913	10.797.100	2.290.200
15 Sept. 1917	10.997.242	5.504.353	6.022.600	700.200
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goud-wissels	Disc. en beleen-ningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bank-biljetten	Rek. Crt. saldi
31 Aug. '19	327.365	11.856.866	32.954.000	43.452.737	5.839.017
23 " '19	326.388	11.840.982	32.954.000	43.166.197	6.034.975
15 " '19	327.042	12.154.071	32.954.000	42.712.392	6.510.896
7 " '19	328.617	11.852.983	32.954.000	42.296.165	6.545.206
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 262.237 goud, 8.621 buitenlandsche goudwissels en 56.507 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
11 Sept. '19	5.482.849	1.978.278	294.747	823.011	23.850.000
4 " '19	5.572.540	1.978.278	295.766	888.572	23.850.000
28 Aug. '19	5.572.424	1.978.278	296.746	897.664	23.600.000
21 " '19	5.572.285	1.978.278	297.685	907.892	23.500.000
12 Sept. '18	5.436.899	2.037.108	319.740	1.648.461	18.000.000
13 Sept. '17	5.315.715	2.037.108	259.516	714.940	11.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	901.094	703.809	1.262.671	35.681.670	2.773.038	39.676
1.070.470	707.230	1.248.527	35.456.177	2.857.406	19.635	
888.470	714.208	1.249.499	35.090.399	2.976.552	81.512	
912.437	726.803	1.251.568	35.064.119	2.969.322	56.899	
812.269	1.061.895	818.856	29.763.683	3.089.989	354.318	
546.973	1.165.469	1.106.468	20.837.170	2.629.378	14.869	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.088

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
22 Aug. '19	2.074.285	1.234.298	—	68.416	2.553.534
15 " '19	2.082.587	1.240.730	—	69.136	2.540.904
8 " '19	2.084.756	1.203.375	—	67.362	2.532.057
1 " '19	2.088.475	1.183.304	—	67.852	2.506.820
23 Aug. '18	2.003.051	1.103.030	5.829	52.215	2.032.837
24 Aug. '17	1.372.219	495.911	52.500	52.550	673.049

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dek-kings-percentage 1)	Percent. Goud-dekking circula-tie
22 Aug. '19	2.137.221	2.487.074	84.730	47,8	48,7
15 " '19	2.117.714	2.616.704	84.400	47,3	48,8
8 " '19	2.215.359	2.528.860	83.807	48,5	47,5
1 " '19	2.222.730	2.505.798	83.532	51,3	47,2
23 Aug. '18	1.630.321	2.196.051	77.750	59,2	52,1
24 Aug. '17	287.964	1.362.989	58.484	76	86,5

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
15 Aug. '19	769	14.930.870	1.859.099	13.372.969	1.882.701
8 " '19	770	14.768.088	1.353.345	13.178.822	1.882.694
1 " '19	768	14.682.076	1.348.584	13.060.825	1.799.037
25 Juli '19	769	14.379.983	1.318.281	12.737.991	1.789.774
16 Aug. '18	735	13.002.672	1.157.759	11.494.593	1.451.037

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 13 September 1919.

Er is gedurende de jongste berichtperiode wel levendigheid op de internationale markten te constateeren geweest. Vooral de markt te Berlijn heeft het sein voor een uiterst levendige handel kunnen geven, welke echter niet samenhangt met optimistische opvattingen ten opzichte der naaste toekomst van het Duitsche Rijk, doch veeleer zijn oorsprong vindt in factoren, die eerder een donkere schaduw op die toekomst kunnen werpen. Het is n.l. de sensationele achteruitgang van de Deutsche valuta, die een rijzing op sommige afdelingen van de beurs te Berlijn in de hand heeft gewerkt en verder gestimuleerd. Omtrent de oorzaken dezer reactie zijn verschillende opinies naar voren te brengen, waarvan echter wel de meest rationeel deze is, dat Duitschland geweldige bedragen moet betalen voor zijn oorlogsschattingen, benevens voor den invoer van allerlei producten en materialen, waaraan zeer groote behoefte bestaat. Naast deze primaire oorzaak echter kunnen enkele secundaire oorzaken worden genoemd, die stellig niet minder gewicht in de schaal leggen.

De lasten, waaronder het Duitsche Rijk zich op het oogenblik bevindt en waaronder het zich ook in de naaste toekomst zal blijven bevinden, maken het heffen van zware belastingen noodzakelijk. En dit werkt de z.g. „kapitaalsvlucht” op krachtige wijze in de hand. Hoe egoïstisch een dergelijke handelwijze ook genoemd moge worden, op deze wijze zijn er kapitalen over de grenzen gevloeid, die natuurlijk niet door den fiscus achterhaald kunnen worden. Het aanbod, door den Duitschen kapitaal-export op de neutrale markten veroorzaakt, heeft natuurlijk in niet onbetekende mate de koersreactie van de Deutsche valuta in de hand gewerkt. Thans heeft men getracht, door het opheffen der „Devisen-Ordnung” en het eischen van een verklaring betreffende den aard en de herkomst van de te verzenden waardepapieren, paal en perk te stellen aan den ongebreidelde uitvoer, doch het is de vraag, of deze rem krachtig genoeg zal zijn, om de clandestiene afvloeiing te beletten. Het tot nu toe te constateeren gevolg is slechts geweest een nog verdere daling van de Deutsche valuta op de neutrale markten, waardoor de pessimistische kijk op de toekomst van het land onzer Oosterburen niet weinig is versterkt en het crediet zeer sterk is geschokt.

De daling der valuta echter heeft op de effectenmarkt te Berlijn een geweldige hausse en een groote levendigheid in het leven geroepen, waarbij echter alleen die fondsen waren betrokken, die in meer of minder nauw verband tot de valuta- kwestie beschouwd kunnen worden. In de eerste plaats waren het die aandelen, die door het neutrale buitenland worden opgenomen, daar zij thans, ondanks den hoogen koers in Duitschland, als goedkoop aangemerkt kunnen worden, wijl de betaling met billijk gekochte Markken een aankoop aantrekkelijk doet schijnen. Als dergelijke fondsen moeten genoemd worden de aandelen in scheepvaart- en koloniale ondernemingen, waarbij gedurende de laatste dagen nog aandelen in chemische ondernemingen zijn gevoegd. Vooral met betrekking tot laatstgenoemde was de vraag zoo groot en het aanbod zoo gering, dat de vaststelling van de eerste koersen op sommige dagen niet minder dan drie kwartier à één uur na de opening der beurs kon plaats vinden. Van de chemische ondernemingen waren het sterkst gezocht aandelen Elberfelder Farben, Badische Anilin, Höchstler Farben, Treptower Anilin, enz. De rijzing in de hier genoemde aandelen werd bovendien in de hand gewerkt door het feit, dat zij meerendeels zich in handen bevinden van slechts enkele groot-aandeelhouders, die niet geneigd zijn, hun bezit van de hand te doen en die ook geen belang hebben bij hoogere koersen met het oog op de te heffen vermogensbelasting. Zij doen dus alles, wat in hun vermogen staat, om een geregelden handel in de betrokken fondsen te vermijden, voorloopig slechts met het resultaat, dat het geringe aanwezige materiaal eerder den koers stimuleert.

De eigenlijke „valuta-waarden” zijn natuurlijk niet bij de rijzing ten achter gebleven. Zoo waren aandelen Canadian Pacific, Baltimore & Ohio, Steaua Romana, enz. alle hooger gevraagd en werden zij ook in betrekkelijk grooten getale omgezet, evenals aandelen in kali- en machinebouwondernemingen. Vooral met betrekking tot de laatste is men in Duitschland zelve vrij gunstig gestemd, wijl de arbeiders langzamerhand tot het besef schijnen te komen, dat de voortdurende aanvragen om loonsverhoging, waartegenover geen overeenkomstige arbeidsprestatie staat, hen ten slotte naar den stilstand van iedere nijverheid en derhalve naar den ondergang zal moeten voeren. Enkele ar-

beidersgroepen zijn er dan ook reeds toe gekomen, loon naar stukwerk te aanvaarden, verhoogd en verbeterd door een premiestelsel, waarbij de loonen weliswaar niet minder en het product derhalve niet goedkoper wordt, doch waarbij tenminste de zekerheid bestaat, dat tegenover het uitgekeerde loon ook een behoorlijke arbeidsprestatie wordt gesteld.

Te Parijs is de stemming grootendeels toegespitst geweest op den handel in petroleumwaarden. Vooral aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, Shell en Tanganyika zijn de favorieten van het Fransche publiek geweest. Hiertoe heeft ook veel bijgedragen het feit, dat de handel vrijgesteld is van de tot nu toe geheerscht hebbende beperkende bepalingen. Slechts de enkele restrictie is gebleven, dat de opbrengst van de verkochte fondsen in Fransche staatspapieren belegd moet worden, doch het schijnt, dat met deze bepaling op vrij groote schaal de hand wordt gelicht.

Naast de hier genoemde fondsen is in den laatsten tijd ook op aandelen Bakoe-petroleum de aandacht gevallen, in verband met het uitzenden van een technische commissie ter onderzoek van de betrokken gebieden. De overige afdelingen aan de Parijsche beurs waren vrij stil. De vrije handel op de Londensche beurs heeft geen noemenswaardigen invloed gehad, zelfs niet voor de markt der rubberaandelen, wijl arbitrage voorloopig tot de onmogelijkheden blijft behooren. Het telegrafisch verkeer is nog zoo beperkt en langzaam, dat aan een geregelden en eenigszins uitgebreiden handel tusschen de beide beurzen niet kan worden gedacht.

Ook de financieele toestand van het land blijft zorgbarend. Het invoersurplus over het eerste semester van het loopende jaar bedraagt niet minder dan fr. 10 milliard, hetgeen natuurlijk ook een ongunstige uitwerking op de Fransche valuta heeft gehad. Hoewel de reactie lang niet zoo sterk is als bij de Deutsche Mark het geval is geweest, kan voor Frankrijk toch ook op een disagio van 31½ pCt. worden gewezen. De moeilijkheid bevindt zich hoofdzakelijk in het verkrijgen van geld om de geweldige importen te financieren. Voor een zeer groot gedeelte wordt hierin voorzien door de vrijgevege credieten, die door de geassocieerde Regeeringen aan Frankrijk zijn verleend. Voor een ander gedeelte echter zal men in de benodigde middelen trachten te voorzien door het plaatsen van emissies, in welk verband er reeds phantastische voorstellen zijn gedaan, o.a. door het Parlementslid Lefèvre, die een renteloze premieleening van fr. 60 milliard heeft voorgesteld, waarbij dan in den beginne iederen dag hoofdprijzen van fr. 1¼ miljoen beschikbaar zouden worden gesteld. Het heeft er den schijn van, gezien het feit, dat de voorstellen over het algemeen niet au sérieux worden genomen, dat van een dergelijke oplossing der moeilijkheden wel niet veel zal komen.

De beurs te Londen is gedurende de achter ons liggende dagen uitermate stil gebleven. De hausse in rubberwaarden is eenigszins tot bedaren gekomen en de invloed, die van Wallstreet is uitgegaan, heeft er niet toe bijgedragen een levendigen handel te veroorzaken. Ook het feit, dat Engelsche Consols tot 50 pCt. zijn gedaald, heeft stof tot nadenken en derhalve tot terughouding gegeven.

Te New York waren het vooral de arbeidersmoeilijkheden, die de markt hebben beheerscht. Nadat President Gary van de Steeltrust nog korten tijd geleden met vrij groote stelligheid had beweerd, dat van een staking in zijn ondernemingen geen sprake zou zijn, zijn thans de arbeiders van de Steeltrust met bepaalde looneischen naar voren gekomen, bij niet-inwilliging waarvan zij dreigen den arbeid neer te leggen. De eventuele staking zou niet minder dan 300.000 man omvatten. Evenals bij de spoorwegen echter, schijnen er maatregelen te zijn genomen, om deze gebeurtenis, die een ramp zou zijn, zoowel voor de betrokken maatschappij zelf, als voor de gemeenschap in haar geheel, af te wenden.

Inmiddels is de strijd bij de spoorwegen slechts van een acuut in een latent stadium overgegaan, zonder geheel te zijn bezworen. Dagelijks worden nog plannen geopperd, teneinde het regelmatig transportwezen intact te houden en het land niet bloot te stellen aan de ruineuze gevolgen van een staking bij het spoorwegbedrijf. Eén dezer plannen, n.l. dat van den heer Glenn E. Plumb, heeft zeer sterk de aandacht getrokken en hoewel er natuurlijk oppositie tegen is gekomen van de zijde der groote-spoorweg-directies, hebben aan den anderen kant zooveel verklaard accoord te gaan met de z.g. „Labor's Solution of the Railroad Problem” en heeft o.a. ook de bekende arbeidersleider Samuel B. Gompers op een dusdanige wijze zijn instemming be-

tuigd, dat er groote kans bestaat op doorvoering van het object.

Het berust hoofdzakelijk op de overweging, dat het tegenwoordig staatsbeheer gecontinueerd behoort te worden, in den vorm echter van een commissie van 15 directeuren, waarvan 5 benoemd moeten worden door den President der Republiek, als vertegenwoordiger van het volk, 5 door de hogere beambten en ambtenaren en 5 door de arbeiders. De aldus geschapen corporatie heeft geen eigen kapitaal. Aan het einde van het jaar wordt de winst in twee gelijke deelen verdeeld; waarvan één deel aan de Regeering komt, terwijl het andere beschikbaar wordt gesteld voor beambten en arbeiders, met dien verstande, dat de eerste tweemaal zooveel ontvangen als de laatste.

Dit zijn ongeveer de hoofdtrekken van het nieuwe plan. Of het bij doorvoering de noodige voldoening zal geven, blijft een open vraag. Zelfs bij een uiterst economisch beheer zal het aandeel, dat iedere arbeider afzonderlijk zal ontvangen, vermoedelijk zoo gering blijken te zijn, dat hierdoor de ontevredenheid met den hoogen levensstandaard waarschijnlijk niet uit den weg geruimd zal kunnen worden.

Onder den invloed van de dreigende staking in de staalnijverheid is de beurs te Wallstreet zeer weifelend van toon gebleven. Tegen het einde der berichtperiode echter heeft zich een verbetering kunnen inzetten, waardoor de koersen van de meeste fondsen zich vrij goed hebben kunnen herstellen.

Te onzent heeft de markt voor staatsfondsen een uiterst lusteloos verloop gehad. Bij den stroom van nieuwe emissies op allerlei gebied, die thans aan het belegend publiek worden aangeboden, is de belangstelling voor onze inheemsche staatsschuldbrieven belangrijk afgenomen, ondanks den lagen stand van de geldmarkt. Dit laatste feit echter heeft aan den anderen kant de koersen vrij goed gesteund, zoodat ten slotte slechts zeer geringe variaties te vermelden vallen.

Ook voor buitenlandsche soorten was de interesse uiterst matig te noemen. De berichten uit Rusland wijzen er op, dat met het einde van de heerschappij der Bolsjewiki nog niet behoort te worden gerekend en dienovereenkomstig is de koers van de meeste aan onze beurs verhandelde Russische waarden verder gedaald. Oostenrijksche soorten aangeboden in verband met den zeer ongunstigen stand der betrokken valuta.

	9 Sept.	12 Sept.	15 Sept.	Rijzing of daling.
5 %o Ned. W. Sch.	94 ¹⁵ / ₁₆	94 ⁹ / ₈	94	— ¹⁵ / ₁₆
4 ¹ / ₂ %o „ „ „ 1916	90 ¹⁵ / ₁₆	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	— ¹¹ / ₁₆
4 %o „ „ „ 1916	83 ¹ / ₄	83 ¹ / ₁₀	82	— ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ %o „ „ „	69 ¹ / ₈	69 ¹ / ₂	69 ³ / ₄	+ ⁵ / ₈
3 %o „ „ „	60 ¹ / ₂	61 ⁷ / ₈	62 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ %o Cert. N. W. S.	52 ⁷ / ₁₆	53	52 ³ / ₄	+ ⁵ / ₁₆
5 %o Oost-Indië 1915	97	95 ¹ / ₄	96 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
4 %o Hongarije Goud	20 ¹ / ₂	20 ¹ / ₂	20 ¹ / ₂	— 2
4 %o Oostenr. Kronenrente	15 ³ / ₁₆	14 ⁹ / ₈	13 ³ / ₁₆	— ² / ₁₆
5 %o Rusland 1906	30 ¹ / ₁₆	30 ¹ / ₈	30 ¹ / ₄	+ ⁹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ %o Iwangerod Dombr.	23 ¹ / ₂	20 ¹ / ₈	20 ¹ / ₈	— ³ / ₈
4 %o Rusland Cons. 1880	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₄	23 ¹ / ₄	— ¹ / ₄
4 %o Rusl. bij Hope & Co.	24	23 ¹ / ₂	22 ¹ / ₁₆	— ¹¹ / ₁₆
4 %o Servië 1895	44	42 ¹ / ₄	41 ¹ / ₈	— ² / ₈
4 ¹ / ₂ %o China Goud 1898	70 ¹ / ₈	70 ¹ / ₈	70 ¹ / ₈	—
4 %o Japan 1899	60	60	60	—
4 %o Argentinië Buitenl.	68 ¹ / ₄	68 ¹ / ₄	68 ¹ / ₄	—
5 %o Brazilië 1895	71 ¹ / ₈	—	—	—
5 %o „ 1913	51 ¹ / ₄	—	—	—

De hierboven reeds gereleveerde aangekondigde nieuwe emissies hebben over het geheel de aandacht eenigszins van de locale markten afgeleid, behalve dan van die soorten, die rechtstreeks door de betrokken uitgiften worden geaffecteerd. Dit betreft echter in hoofdzaak slechts die emissies, waaromtrent geruchten nog loopende zijn. Zoo waren aan het slot der berichtperiode b.v. aandelen Deli-Batavia sterk gevraagd, in verband met een gerucht, dat ook deze onderneming tot uitgifte van aandelen à pari, derhalve met een bonus voor aandeelhouders, zou overgaan. Over het algemeen was trouwens de tabaksmarkt in opgewekte stemming, vooral ook tengevolge van den gunstigen uitslag der jongste inschrijvingen voor Sumatra- en Javatabak. Aandelen Deli Maatschappij konden zich op het sterk verhoogde peil, ook na aftrek van den claim, zeer goed handhaven.

De rubbermarkt was eveneens vast van toon, hoewel de omvang der affaire wel wat geringer is geworden. Het waren hier voornamelijk de minder courante soorten, die de meeste aandacht hebben getrokken, b.v. aandelen Kendeng-Lemboe.

De markt voor cultuurwaarden is gedurende het eerste gedeelte der berichtperiode vrij sterk verwaarloosd geweest, om daarna geleidelijk aan interesse te winnen. Er zijn wederom goede berichten omtrent suikerafdoeningen binnengekomen. Vooral aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” waren sterk gevraagd.

De afdeling voor petroleumwaarden heeft een verdeeld voorkomen gehad. In verband met het feit, dat te New York een vrij groote markt voor aandelen Koninklijke Petroleum Mij. bestaat, heeft dit fonds sterk te lijden gehad onder de ongunstige berichten van de overzijde van den Oceaan. Aan den anderen kant werd het gestimuleerd door de vanuit New York gemelde hogere koersen. Het is een eigenaardig verschijnsel, waarmede echter rekening moet worden gehouden, dat de Amsterdamsche beurs, die toch als hoofdmarkt voor aandelen Koninklijke kan worden aangemerkt, zich sterk door de houding van een buitenlandse beurs voor deze aandelen laat beïnvloeden.

Met aandelen Koninklijke hebben aandelen Dordtsche Petroleum gefluctueerd. De overige soorten waren veel kalmer van toon.

	9 Sept.	12 Sept.	15 Sept.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	199 ⁷ / ₈	196	196	— ³ / ₈ *
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	224 ¹ / ₈	223	224 ¹ / ₂	+ ⁵ / ₈
Rotterd. Bankvereniging	151	152 ⁷ / ₈	153 ¹ / ₂	+ ² / ₁
Amst. Superfosfaatfabriek.	173 ³ / ₄	167 ¹ / ₂	168 ¹ / ₄	— ⁵ / ₁
Van Berkel's Patent	155 ¹ / ₄	158 ¹ / ₂	158 ⁷ / ₈	+ ³ / ₈
Insuline Oliefabriek	272 ¹ / ₂	256 ¹ / ₂	253 ¹ / ₂	— ¹⁹ *
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	106 ¹ / ₄	106	106	— ¹ / ₄
Ned. Scheepsbouw-Mij.	174	173	174 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	663	655	654	— 9
R. S. Stokvis & Zonen	518	544 ¹ / ₂	526	+ 8
Vereenigde Blikfabrieken	132 ¹ / ₄	132 ³ / ₄	132 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Compania Mercantil Argent.	335 ¹ / ₂	319	309 ¹ / ₂	— 26
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	281	283 ³ / ₄	287	+ 6
Handelsver. Amsterdam	563	570 ¹ / ₂	583	+ 20
Holl. Transatl. Handelsver.	139 ³ / ₄	139 ³ / ₄	139 ³ / ₄	—
Linde Teves & Stokvis	236	230	220	— 16
Van Nierop & Co's Handel-Mij	181	180 ¹ / ₂	183 ³ / ₄	+ ² / ₁
Tels & Co's Handel-Mij	160 ¹ / ₄	159	160	— ¹ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	342	344 ³ / ₄	342 ³ / ₄	+ ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	797	807	813 ¹ / ₂	+ ¹⁶ / ₁
Orion Petroleum-Mij.	100	99 ⁷ / ₈	97 ¹ / ₈	— ² / ₈
Steauna Romana Petr.-Mij.	183	182 ¹ / ₂	171 ¹ / ₂	— ¹¹ / ₁
Amsterdam-Rubber-Mij.	258	257 ¹ / ₂	258 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	123 ¹ / ₂	128 ¹ / ₂	127 ¹ / ₂	+ 4
Oost-Java-Rubber-Mij.	342	350	350	+ 8
Deli-Maatschappij	709 ¹ / ₂	510	505	— ²⁰⁴ / ₁ *
Medan-Tabak-Maatschappij	285 ¹ / ₂	286 ¹ / ₂	285	— ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	618 ¹ / ₂	624 ¹ / ₂	623	+ ⁴ / ₁

* Ex claim.

De scheepvaartmarkt was over het geheel vast gestemd, zonder groote variaties. De meeste belangstelling bestond voor aandelen Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij en aandelen Nederlandsche Scheepvaart Unie, in verband met geruchten, dat beide ondernemingen nieuwe aandelen zouden gaan uitgeven, met een claim voor de betrokken aandeelhouders.

	9 Sept.	12 Sept.	15 Sept.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	464 ¹ / ₂	474	466	+ ¹ / ₁
„ „ „ gem. eig.	443	447 ³ / ₄	445 ¹ / ₂	+ ² / ₁
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	303	298	299	— 4
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	175	174 ¹ / ₂	172 ¹ / ₂	— ² / ₁
Hollandsche Stoomboot-Mij.	231 ¹ / ₂	233	225 ¹ / ₄	— ⁶ / ₁
Java-China-Japan-Lijn	345	343	332 ¹ / ₂	— ¹² / ₁
Kon. Hollandsche Lloyd	215 ³ / ₄	212 ¹ / ₄	211	— ⁴ / ₁
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	269	270 ¹ / ₂	268 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Kon. Paketvaart-Mij.	256	252 ¹ / ₄	256 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Maatschappij Zeevaart	360	360	360	—
Nederl. Scheepvaart-Unie.	310 ³ / ₄	312 ¹ / ₄	307 ¹ / ₂	— ³ / ₁
Nievelt Goudriaan	574	578	578	+ 4
Rotterdamsche Lloyd	324	325 ¹ / ₄	321	— 3
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	360	360	360	—
„ „ „Nederland”	360 ³ / ₄	361 ¹ / ₂	361 ¹ / ₂	+ ⁵ / ₄
„ „ „Noordzee”	176 ³ / ₈	170	172 ³ / ₈	— 4
„ „ „Oostzee”	393	393	393	—

De Amerikaansche markt stond geheel onder den invloed van de berichten uit Wallstreet. Waar het echter vaak voorkwam, dat wel de Amerikaansche marktstemming hier ter beurze bekend was, zonder dat nachts bepaalde koersen waren geseind, werd vaak in de ééne of andere richting overdreven. Ten slotte waren de koersen echter slechts weinig veranderd.

	9 Sept.	12 Sept.	15 Sept.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	145 ¹ / ₁₀	145 ¹ / ₈	145 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
Anaconda Copper	155	155 ³ / ₄	156 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Un. States Steel Corp.	112 ¹ / ₁₆	112 ⁷ / ₁₆	113	+ ⁵ / ₁₆
Atchison Topeka	99 ⁹ / ₁₆	98 ⁷ / ₈	98 ¹ / ₁₆	- 1 ¹ / ₂
Southern Pacific	107 ³ / ₈	107 ³ / ₄	110	+ 2 ³ / ₈
Union Pacific	138 ¹ / ₂	139	137 ¹ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Int.Merc.Marine afgest.	63	63 ¹³ / ₁₀	65 ¹ / ₄	+ 2 ¹ / ₄
„ „ „ „ prefs.	169 ³ / ₄	170	172 ¹ / ₂	+ 2 ³ / ₄

De geldmarkt bleef ruim; geld op prolongatie is teruggevoerd tot 3 pCt., om de berichtperiode op 3½ pCt. te verlaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

16 September 1919.

Het Washingtonbericht over den stand der oogsten op 1 September geeft een verdere vermindering aan van de schatting van de opbrengst van de zomertarwe. Het cijfer van de wintertarwe wordt onveranderd gehandhaafd op 715 miljoen bushels en de totale oogst op 923 miljoen bushels. Als men dit cijfer vergelijkt met de schatting op 1 Juli van 1236 miljoen bushels, dan ziet men hoezeer de verwachtingen in de Vereenigde Staten teleurgesteld zijn. Bovendien wordt ook in Canada een kleine oogst verwacht. Cijfers worden tot heden niet gepubliceerd, doch in ieder geval schat men; dat de opbrengst aanmerkelijk minder zal zijn dan verleden jaar. De weerberichten uit Argentinië zijn betrekkelijk gunstig, ofschoon de onlangs gevallen regen nauwelijks voldoende geweest is. In Indië heeft men in sommige districten te veel regen gehad, maar over het algemeen is de grond in gunstigen toestand voor den uitzaaï van de nieuwe tarwe. Ook in Australië heeft men kort geleden regen gehad, die toen zeer gewenscht was. Waarschijnlijk zal de uitzaaï minstens even groot zijn als verleden jaar. Regelmatig wordt thans van Australië verscheept en dit feit heeft den boeren moed gegeven om met tarweverbouw voort te gaan. Bovendien heeft de Australische Regeering aan de boeren voor den oogst 1920/21 een minimum-prijs van 5/- per bushel gegarandeerd.

Wat de Europeesche uitvoerlanden betreft, de berichten, die men sinds eenigen tijd daarvan ontvangt, geven de waarschijnlijkheid aan, dat ook van Oost-Europa nog wel

tarwe en andere graansoorten verscheept zullen worden. Het zou voor de hand liggen, dat deze voornamelijk naar de naaste burens zouden gaan, die wel in de eerste plaats om graan verlegen zijn, doch de valuta-kwestie speelt hierin een voorname rol en, het gevolg is, dat de meer rijkere landen eerder in aanmerking komen.

Niettegenstaande over het algemeen het oogstnieuws niet bovenmatig gunstig is, zijn ook in de afgelopen week de prijzen van tarwe in Argentinië teruggevoerd. Deze teruggang bepaalt zich niet tot het artikel tarwe, integendeel bijna alle andere artikelen toonen veel sterkere dalingen aan. Deze marktbeveging is bijna uitsluitend toe te schrijven aan een reactie op het hooge niveau, waarop de prijzen zich nog steeds bevinden. De verschillende landen gaan voort flinke hoeveelheden tarwe te betrekken, daar nog nergens in Europa de voorraden bijzonder groot zijn. Over het algemeen vallen de Europeesche oogsten, niettegenstaande het gunstige weer van den nazomer, niet mede. Ook Duitschland en Oostenrijk schijnen dringend behoefte te hebben en op de een of andere wijze worden deze behoeften dan wel gefinancierd, doch men verwacht niet, dat er gekocht zal worden in verhouding tot wat er werkelijk noodig is.

Voor maïs is de stemming in de afgelopen week bijzonder flauw geweest, vooral in Noord-Amerika, waar de locoprijs dagelijks met flinke sprongen is teruggegaan. „Stop los" orders konden bij dergelijke dalingen niet uitblijven en versnelden het tempo der daling in niet geringe mate. Het maandbericht van Washington geeft een verbetering aan van den stand van maïs en niettegenstaande de geringe bebouwde oppervlakte wordt een aanzienlijk grootere oogst verwacht dan verleden jaar. Ook in Argentinië waren de oogstberichten gunstig en bij gebrek aan vraag van de Vereenigde Staten zijn ook daar de prijzen aanzienlijk teruggevoerd.

Voor gerst en haver is de daling veel geringer. De Noord-Amerikaansche oogsten van deze artikelen zijn bepaald ongunstig, niet alleen wat kwantiteit, maar ook wat kwaliteit betreft.

Voor lijnzaad was de stemming al heel flauw, ofschoon het aanbod slechts uiterst gering is. In Argentinië daalden voornamelijk de noteringen voor ouden oogst, terwijl die voor nieuwen oogst slechts een betrekkelijk geringen teruggang aantoonen.

Nederland. Onze Regeering gaat voort regelmatig

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Mais Oct.	Lijnzaad Oct.
13 Sept. '19	226	135 ¹ / ₈	64 ¹ / ₈	15,55	8,25	27,55
6 „ '19	226	164	70	16,—	9,15	32,30
13 Sept. '18	226	155 ³ / ₈	71 ¹ / ₄	11,25 ²)	5,95 ²)	26,25 ²)
13 Sept. '17	218 ¹ / ₂	120 ²)	60 ³ / ₈	16,—	8,85	22,15
13 Sept. '16	150 ³ / ₈	85 ¹ / ₄	44 ¹ / ₄	10,20	5,20	13,25
20 Juli '14	82 ¹)	56 ³ / ₈ ¹)	36 ¹ / ₂ ¹)	9,40 ²)	5,38 ²)	13,70 ²)

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) per Dec.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	15 Sept. 1919	8 Sept. 1919	15 Sept. 1918
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2. Western) ..	—	—	—
Maïs (La Plata)	388,—	410,—	—
Gerst (48 lb. feeding)	450,—	455,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	20,50	20,50	—
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	315,—	322,50	—
Lijnzaad (La Plata)	920,—	990,—	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8—13 Sept. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	8—13 Sept. 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe	9.126	95.535	1.944	ca. 3.099	70.365	2.920	165.900	4.864
Rogge	—	9.518	—	—	19.953	—	29.471	—
Boekweit	—	3.728	—	—	—	—	3.728	—
Maïs	3.280	94.579	—	ca. 507	5.995	4.590	100.574	4.590
Gerst	—	71.354	—	—	62.315	—	133.669	—
Haver	724	33.613	—	—	7.333	—	40.946	—
Lijnzaad	4.291	42.824	—	ca. 1.607	14.526	—	57.350	—
Lijnkoek	2.550	36.849	—	—	200	—	37.049	—
Tarwemeel	—	47.737	756	—	37.435	6.068	85.172	6.824
Andere meelsoorten	280	30.266	15.104	—	10.708	4.286	40.974	19.390

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	—	212.374	148.648	—	—	—	212.374	148.648
Maïs	—	14.372	90.191	—	—	—	14.372	90.191
Rogge	—	56.712	5.174	—	—	—	56.712	5.174
Tarwemeel	—	144.506	68.916	—	—	8.807	144.506	77.723
Gerst	—	62.373	24.172	—	—	—	62.373	24.172
Haver	—	123.757	—	—	—	—	123.757	—
Lijnkoeken	—	2.412	—	—	—	—	2.412	—
Andere meelsoorten	—	119.991	30.256	—	—	9.510	119.991	39.766

tarwe in Argentinië in te koop. Wat betreft de voerartikelen spreekt het van zelf, dat de flauwe stemming in de buitenlandsche markten ook door onze markt gevolgd werd. De maïsprijzen ondergingen dagelijks verlagingen en slechts met moeite konden disponibile partijen geruimd worden. De afladingen worden nu geleidelijk aan minder, althans indien men uitschakelt, hetgeen onze Regeering gaat verschepen. Ook voor alle andere artikelen was de stemming flauw met geringe zaken.

Lijnzaad was vrijwel onverkoopbaar in verband ook met de scherpe daling in olie, niettegenstaande er voortdurend tamelijk veel exportvraag voor dit artikel blijft.

SUIKER.

Het warme zomerweer bevorderde zeer de ontwikkeling van het suikergehalte der beetwortels, zoodat in de meeste Europeesche productielanden een gunstig rendement verwacht wordt. Het zal dan van de bijkomende omstandigheden afhangen, of de geheele oogst tot suiker verwerkt kan worden.

In verband met de hooge stijging van de suikerprijzen op de wereldmarkt gedurende de laatste maanden is het niet onmogelijk, dat de Nederlandsche Regeering er toe zal overgaan ook van den nieuwen bietsuikeroogst een zeker kwantum voor de binnenlandsche consumptie te laten reserveeren en daarvoor een maximumprijs vast te stellen.

De laatste Engelsche Board of Trade statistiek luidt:

	Augustus		Jan./Aug.	
	1919	1918	1919	1918
	ton	ton	ton	ton
Import riet.....	86.778	215.303	824.730	936.648
„ biet.....	—	—	1	7.692
„ geraffineerd.	29.412	1.330	298.376	15.719
Totaal.....	116.190	216.633	1.123.107	960.059
Voorraad in entrepot	371.900	397.800	—	—
„ raffinaderijen	14.700	25.800	—	—
Opbrengst „	67.653	61.987	54.768	493.269
Tot. binnenl. verbruik	112.772	84.630	1.003.882	636.466
Totale export.....	8.485	110	21.864	960

Uit Engeland worden enkele verkoopen van Javasuiker September afscheep gemeld tot 65/- c.i.f. Londen, waarmede waarschijnlijk herverschepingten uit Britsch-Indische havens bedoeld worden. Herhaaldelijk werden gedurende de laatste maanden partijen Javasuiker, die oorspronkelijk naar Britsch-Indië verkocht en verscheept waren, van daar naar Europa verzonden. De hooge prijzen op Java tezamen met de hooge vracht bemoeilijken directe verkoopen van Java naar Engelsche havens.

De Java markt was kalm met weinig verandering in de prijzen en geen afdoeningen van beteekenis. Het suikerelement van 73 fabrieken was op 15 Augustus 12 % lager dan op hetzelfde tijdstip van verleden jaar.

Cuba-statistiek:

	1919	1918	1917
Ontv. der week tot 30 Aug.	36.000	27.361	14.321 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1)	3.653.288	3.169.200	2.907.036 „
Werkende fabrieken.....	4	8	8 „
Exp. der week 9-16 Aug.	58.036	53.378	66.979 „
Totaal exp. 1 Jan.-16 Aug.	2.568.195	2.879.891	2.476.162 „
Exp. U.K. 1 Jan.-9 Aug.	388.843	627.493	662.038 „
„ Frankrijk „	97.546	15.843	67.468 „
Voorraad op 18 Aug.	974.625	615.450	373.428 „

1) 1918/17/16.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per September	Londen			New York 96% Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated c.f.	
12 Sept. 1919..	f —	64/9	46/-	56/6	7,28
5 „ 1919..	—	64/9	49/-	56/-	7,28
12 Sept. 1918..	—	64/9	—	—	7,28
12 Sept. 1917..	—	53/9	18/-	—	7,02
21 Juli 1914..	„ 11 ¹⁴ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De markt is in de afgelopen week zeer vast gestemd gebleven en prijzen liepen verder op. Op het einde der week werd de stemming wat kalmer in afwachting van verdere berichten uit Amerika. De toon bleef echter zeer vast.

Noteeringen luiden:

Prima Crêpe loco	2/3 ³ / ₄	einde voorafg. week	2/2
Smoked sheets „	2/2 ³ / ₄	.....	2/1
Prima Crêpe Oct./Dec. ..	2/4	.....	2/2 ³ / ₄
„ „ Jan./Juni..	2/5	.....	2/3 ¹ / ₄
Para	2/6	.....	2/5 ³ / ₄

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	15 Sept. '19	8 Sept. '19	2 Sept. '19	16 Sept. '18	15 Sept. '17
New York voor Middling ..	29,55 c	29,45 c	31,40 c	35,10 c	21,45 c
New Orleans voor Middling	29,— c	29,— c	31,35 c	33,50 c	20,19 c
Liverpool voor Middling	18,79 d	18,61 d	19,72 d	25,04 d ¹⁾	16,90 d ²⁾

1) Good Middling Texas. 2) 14 Sept.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 12 Sept. '19	Overeenkomstige perioden	
		1918	1917
Ontvangsten Gulf-Havens..	310	412	510
„ „ Atlant. Havens..			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	608	423	318
„ „ 't Vasteland..			
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen

	12 Sept. '19	13 Sept. '18	14 Sept. '17
Amerik. havens.....	625	838	513
Binnenland.....	805	710	258
New York	?	?	49
New Orleans	?	?	80
Liverpool	?	188	267

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
15 Sept. 1919..	nom.	101.2/6	286.-/-	25.5/-	41.10/-
8 „ 1919..	nom.	100.10/-	282.15/-	25.2/6	40.5/-
16 Sept. 1918..	nom.	122.-/-	343.10/-	29.-/-	52.-/-
14 Sept. 1917..	nom.	120.-/-	245.10/-	30.10/-	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
8/13 Sept. 1919	—	—	1) f 90,-	2) 8/6	170/-	3) 65/-
1/6 „ 1919	—	—	1) f 90,-	2) 8/6	175/-	3) 65/-
9/14 Sept. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
10/15 Sept. 1917	—	—	f 7,-	30/-	ca. f 50	145/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotterdam	Gothenburg
8/13 Sept. 1919 ²⁾	25/6	51/-	47/6	40/-	f 10,-	Kr. 30
1/6 „ 1919 ²⁾	25/6	51/-	47/6	40/-	„ 10,-	„ 30
9/14 Sept. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 205,-
10/15 Sept. 1917	69/-	101/3	175/-	120/-	—	„ 200,-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birna West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chill West Europa (salpeter)
8/13 Sept. 1919.....	120/-	215/- ⁴⁾	—	245/-
1/6 „ 1919.....	125/-	215/- ⁴⁾	—	—
9/14 Sept. 1918.....	275/-	500/-	—	190/-
10/15 Sept. 1917.....	—	480/-	—	190/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

3) Voor neutrale schepen onder geallieerd time charter.

4) Vrij.

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 Augustus 1919

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.892.187,50, waarvan in		
geld gestort	,, 6.342.187,50	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 5.135.956,22, waar-		
van in geld gestort	,, 3.665.456,22	
		f 11.792.343,72
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht		,, 35.792.050,—
Fondsen door ons gedeponeed voor rekening van bevriende		
instellingen		,, 5.020.500,—
Kassa, Wissels en Coupons		,, 38.535.580,01½
Nederlandsche Staatsleeningen en Ned.-Indische leeningen ..		,, 264.939,57
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		,, 40.889.282,74
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 3.415.573,95½	
voor rekening van derden	,, 27.392.665,99	
gereserveerd voor geopende credieten	,, 187.543,28	
		,, 30.995.783,22½
Prolongatiën gegeven		,, 10.257.565,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		,, 3.048.185,36½
Credietvereniging	f 40.473.652,16½	
Af: loopende Promessen	,, 3.650.000,—	
		,, 36.823.652,16½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt.	f 61.902.660,53½	
Af: loopende Promessen	,, 4.587.000,—	
		,, 57.315.660,53½
Voorschotten op Consignatiën		,, 514.918,30
Gebouwen en Safe Deposit		,, 3.245.725,49
		f 274.496.186,12½

CREDIT

Kapitaal	f 26.662.000,—	
Reservefondsen	,, 7.532.542,57	
Waarborgfonds Credietvereniging	,, 3.825.902,50	
Reserve Credietvereniging	,, 3.023.323,93	
		f 41.043.769,—
Aandeelhouders voor gedeponeede fondsen:		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leen-Depôt	,, 39.027.850,—	
		,, 40.812.550,—
Zieken- en Pensioenfondsen	f 324.458,49	
Reserve voor te verleen Pensioenen	,, 755.272,80	
		,, 1.079.731,29
Deposito's		,, 53.922.148,86½
Prolongatie-Deposito's		,, 2.502.176,01
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		,, 285.507,79½
Saldo's Rekeningen Courant	f 78.608.340,16	
" " " voor gelden in het Buitenland ..	,, 27.392.665,99	
" " " Credietvereniging	,, 5.860.553,50½	
		,, 111.861.559,65½
Beleeningen en daggeld genomen		,, 6.840.000,—
De Nederlandsche Bank en Kassiers		,, 126.217,68½
Te betalen Wissels		,, 12.827.049,06
Diverse Rekeningen		,, 3.195.476,76½
		f 274.496.186,12½